Նոյեմբեր

Ազգ
Azg

Նոյեմբեր
13
Շաբաթ
1993

ՌԱՄԿԱՎԱՐ
ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Գ տարի, թիւ 196 (447)
գինը 10 ռ.
դասիչ 69149
Երեւան 375010
Հանրապետութեան 47
հեռ. 581841, ֆաքս 562941
տելեքս 243266 CPIRI SU

Երեւան

Սպանվել է առեւտրաարդյունաբերական պալատի նախագահը

Երեկ առավոտյան, մոտ ժամը 9:10, իր տան առաջ, ծառայողական մեքենայի մեջ, անհայտ անձի կողմից ատրճանակի 2 կրակոցով սպանվել է Հայաստանի առեւտրաարդյունաբերական պալատի 45-ամյա նախագահ Ասոտ Սարգսյանը: Ականատեսների վկայությամբ, երբ նրա մեքենան պատրաստվում էր շարժվել տեղից, մեքենային մոտեցած երիտասարդը կրակել ու փախուստի է դիմել: Նրան բռնելու ջանքերն անհաջող են եղել: Ա. Սարգսյանի սպանությունը շարունակությունն է դիմահար սպանությունների այն շարքի, որ սկսվել է Հայաստանի երկարօրյա վարչության պետ Համբարձում Ղանդիլյանի եւ Հայաստանի ՊԱԿ-ի նախկին նախագահ Մարիուս Յուզբաշյանի սպանություններով: Տարիներ առաջ ձեռնարկչական գործունեություններ զոհ էին դարձել նաեւ Ասոտ Սարգսյանի եղբայրը եւ եղբորորդին: Հարուցվել է քրեական գործ, որը վարում է Երեւանի Արաբկիրի շրջանի դատախազությունը:

«Ազգ»

Չիկագո

ՌԱԿ-ը 20 հազար դոլլար է հատկացնում ՀՀ դեսպանատանը

ՌԱԿ Բոստոնի կենտրոնական գրասենյակից հեռախոսով հաղորդեցին, թե Չիկագոյի Western Hotel-ում տեղի է ունեցել շքեղ հանդիսություն նվիրված Հայաստանի անկախության հռչակման 2-րդ տարեդարձին: Ռամկավար ազատական կուսակցության Օնիկ Նորհատ ակումբի եւ Թեքեյան մշակութային միության տեղի մասնաճյուղի կազմակերպությամբ տեղի ունեցած հանդիսությանը ներկա են գտնվել ԱՄՆ-ում ՀՀ դեսպան Ռ. Շուգարյանը, ամերիկացի կոնգրեսականներ, սենատորներ, մամուլի ներկայացուցիչներ եւ հյուրեր:

Հանդիսության ավարտին ՌԱԿ Կենտրոնական վարչության անդամ Ռուբեն Թերզյանն ու ՌԱԿ Չիկագոյի ակումբի ատենապետ Գեւորգ Աշըգյանը թեժ են հրավիրել Հայաստանի դեսպանին եւ նրան հանձնել միջոցառման ընթացքում հանգանակված ամբողջ գումարը՝ 20 հազար դոլլար, որը տրամադրվելու է Վաշինգտոնում գնվելիք դեսպանատանը:

Հանդիսության ընթացքում առանձին խոսքով հանդես են եկել դեսպան Ռ. Շուգարյանը եւ ականավոր կին սեւամորթ սենատոր Քերոլ Մոզլ Բրաունը: Վերջինս խոստացել է անել ջանք բաժին, որպեսզի նախկին խորհրդային հանրապետություններին տրվելիք ամերիկյան օժանդակություններից Հայաստանին հատկացվի կարեւոր գումար, վերջ տրվի Հայաստանի դեմ ուղղված պատերազմին ու շրջափակմանը: ■

Ղարաբաղ

ՋԵԲՐԱՅԻԼՈՒՄ ՈՉՆՉԱՑՎԵՑ ԵՎՍ ԵՐԿՈՒ ՀԵՆԱԿԵՏ

Շահումյանում հայդուկներն ակտիվանում են

Մեկ օր տեւած հարաբերական հանգստից հետո իրադրությունը Լեռնային Ղարաբաղի ռազմաճակատներում կրկին սրվել է: Հոկտեմբերի լույս 12-ի գիշերը եւ երեկ առավոտյան ադրբեջանական կազմավորումները, խախտելով զինադադարի վերաբերյալ պայմանավորվածությունը, ուժգին հրետակոծության են ենթարկել ԼՂՀ պաշտպանության բանակի դիրքերը ռազմաճակատի հարավարեւելյան հատվածում, որից հետո, առավոտյան ժամը 6-ին Ջեբրայիլի շրջանի տարածքից լայնածավալ գրոհ ձեռնարկել Կույջակ եւ Չախարլու գյուղերի ուղղությամբ: Այս մասին Ստեփանակերտից հաղորդում է մեր թղթակից ՎԱՀՐԱՄ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆԸ, վկայակոչելով ԼՂՀ պաշտպանության բանակի շտաբից ստացված տեղեկությունները: Ադրբեջանական գրոհին մասնակցել են հետեւակի երկու գումարտակ եւ մեծ քանակությամբ զրահատեխնիկա: Կատաղի մարտերի ընթացքում երկու կողմերն էլ կորուստներ են կրել, որոնց թիվը ճշտվում է: Ժամը 12-ի դրությամբ կատաղի մարտերը շարունակվում էին:

Ավելի ուշ նույն աղբյուրներից տեղեկացանք, որ տեւական մարտերից հետո ԼՂՀ պաշտպանության բանակի կազմավորումներին հաջողվել է ոչ միայն կասեցնել թշնամու լայնածավալ գրոհը, այլեւ անցնել հակահարձակման եւ լռեցնել հակառակորդի կրակակետերը Ջեբրայիլի շրջանի Շեյխեր եւ Ֆիզուլու շրջանի Նուզգեր գյուղերում: Կան երկուստեք կորուստներ, որոնց թիվը ճշտվում է: Հայկական ուժերին հաջողվել է մարտերի ընթացքում ոչնչացնել հակառակորդի մի քանի միավոր զրահատեխնիկա: Երեկ երեկոյան ժամը 18-ի դրությամբ մարտերը ռազմաճակատի այս հատվածում շարունակվում էին:

Երեկվա ընթացքում իրադրությունը սրվել է նաեւ ԼՂՀ Շահումյանի շրջանում, որտեղ հայկական հայդուկային ջոկատներին հաջողվել է ոչնչացնել ադրբեջանական զինվորներ տեղափոխող մեկ ավտոբուս եւ մեկ բեռնատար: Այլ մանրամասնություններ առայժմ հայտնի չեն:

Հատկանշական է, որ լարվածության հերթական ալիքը Լեռնային Ղարաբաղում տեղի ունեցավ այն ժամանակ, երբ սպասվում էր ԵԱՀԽ նախագահի ներկայացուցիչ Մաթիաս Մոսբերգի այցելությունը Ստեփանակերտ: Հետաքրքիր է նաեւ, որ լարվածությունն աճում է այն բանից հետո, երբ Ադրբեջանը մերժեց ԵԱՀԽ Մինսկի խմբի ներկայացրած նոր ժամանակացույցը, եւ բնական է սպասել, որ ադրբեջանական կողմը կփորձի ռազմական հաջողությունների հասնել խաղաղության հաստատման հետագա գործընթացի վրա ազդելու եւ իր տեսակետները թելադրելու նպատակով:

«Ազգ»

Ռուսաստանցի 200 սպաներ են ժամանել Ադրբեջան

Ըստ բրիտանական «Ինդիփենդենթ» թերթի հաղորդման, Ադրբեջանի կողմից կոլեկտիվ անվտանգության պայմանագիրը ստորագրելուց եւ ԱՊՀ կազմի մեջ մտնելուց հետո 200 ռուս սպաներ են ժամանել Բաքու: Համաձայն տարբեր աղբյուրների հաղորդումների, Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարությունն այժմ աշխատում է ռուսական զինված ուժերը հանրապետություն տեղափոխել եւ իր իրավասության տակ առնել: Իսկ Ռուսաստանից եկող տվյալները նշում են, որ Լիտվայից դուրս բերված 10 հազարանոց զորախումբը մի քանի օրվա ընթացքում պետք է տեղափոխվի Ադրբեջան: Նրանց մի մասը կտեղակայվի նախկին խորհրդային Միության ամենամեծ ռազմական կայաններից մեկում՝ Քաբալեում: Զինվորական մասնագետները ռազմաբազաների տեղադրման կարեւորությունը համարում են Ադրբեջանից ռուսական ազդեցության ոլորտից դուրս գալուն խոչընդոտելու հիմնական պատճառներից մեկը: Մինչդեռ, ԱՄՆ հայտարարել է Կովկասում ռուսական զինուժի վերատեղակայման վերաբերյալ իր երկյուղների մասին: BBC

Ընդդիմություն

Սահմանադրության խորհրդի հերթական նիստը

Հոկտեմբերի 12-ին Ռամկավար ազատական կուսակցության Հանրապետական վարչության կենտրոնական գրասենյակում տեղի ունեցավ Քաղաքացիական համաձայնության Սահմանադրության խորհրդի հերթական նիստը, որը վարում էր ՌԱԿ Հանրապետական վարչության ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանը:

Նիստում հաղորդումներ տրվեցին ՀՀ Սահմանադրության միասնական տարբերակի Գյումրիում, Վանաձորում, Գորիսում, Արտաշատում, Իջեւանում եւ աշխատանքային կոլեկտիվներում տեղի ունեցած քննարկումների մասին: Առանձնացվեց Արտաշատում տեղի ունեցած հանդիպումը, որին մասնակցում էին նաեւ «պաշտոնական» նախագծի հեղինակ ՀՀ Գխ Սահմանադրական հանձնաժողովի ներկայացուցիչները: Ընդգծվեց, որ դահլիճում ներկա գտնվողների գերակշիռ մասի համակրանքը վեց կուսակցությունների ողջունած դրույթների կողմն էր:

Նիստում ճշտվեց քարոզչական աշխատանքի հետագա գրաֆիկը: Միաժամանակ կուսակցությունների պատվիրակությունները հորդորեցին ավելի մեծ ժամանակ հատկացնել արդեն կատարված առաջարկությունների եւ դիտողությունների հիման վրա ՀՀ հիմնական օրենքի միացյալ տարբերակի վերջնական մշակմանը եւ հաջորդ նիստում պարբերաբար գլուխ առ գլուխ անդրադառնալ կատարված աշխատանքներին:

Նկատի ունենալով, որ ոչ բոլոր պատվիրակություններն էին ծանոթ «Սահմանադիր ժողովի ընտրությունների մասին» օրենքի նախագծին, վերջինիս քննարկումը տեղափոխվեց հաջորդ նիստ: Այն կկայանա հոկտեմբերի 15-ին, ԱԻՄ-ի գրասենյակում: ■

Հայաստան

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ «ՀՆՁՈՒՄ» Է ԻՐ ՅՈԹԱՄՍՅԱ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՊՏՈՒՂՆԵՐԸ

Հայաստանի կառավարության յոթամսյա աշխատանքը հավասարվեց զրոյի: Այս գնահատականը տալիս են ոչ թե ընդդիմությունը կամ լրագրողները, որոնք «հակված են» միշտ թերություններ փնտրել, այլ հանրապետության վարչապետը: Ստեղծված վիճակում մնում է երկու պարզ հարց տալ. ո՞վ է մեղավոր եւ ո՞վ է պատասխանատու: Թե ինչպե՞ս պետք է դուրս գալ, դա արդեն անձնական հարց է եւ նաեւ ուշացած:

Համենայն դեպս, վերջին երկու օրվա Գերագույն խորհրդի բաց եւ փակ նիստերը նվիրված են գտնելու հենց այդ խնդրի պատասխանը: Բայց, ինչպես եւ կարելի էր ենթադրել, խորհրդարանը, բացի կառավարության արդարացումներից ու սեփական բաղձանքների ժամանակ առ ժամանակ հռետորականումից, ոչինչ ի վիճակի չէ անել: Անենք, խոստովանել, քանի որ բոլոր վարչապետի հանրապետության ֆինանսատնտեսական համակարգը կանգնած է փլուզման եզրին: Երեկ, լիարժեք, արդեն չի փլուզվել: Պատճառները, ըստ վարչապետի, յորսն են. Ռուսաստանի տարածքում միայն ռուբլով առեւտուր անելու Ելցինի հրամանագիրը, Հայաստանի նախագահի ինքնիշխանության մասին հրամանագիրը, Ժողովրդի մեջ առաջացած խուճապը եւ հին խորհրդային ռուբլու ներխուժումը հանրապետություն:

Միեւնույն ժամանակ պարզվում է, որ աղետը ոչ թե տեխնիկական կամ ֆինանսական բնույթի է, այլ զուտ քաղաքական: Սակայն ինչ պատճառներ էլ բերվեն, միեւնույն է, դատապարտելի է այն անհեռատեսությունը, որի պատճառով տեղի ունեցավ ոչ միայն գների աճ, այլեւ դրամաշրջանառության խոր ցնցում, կազմալուծման եզրին: Թե Ռուսաստանից եւ այլ հանրապետություններից հին դրամի միլիարդների հասնող ներհոսքը, թե ռուսական եւ խորհրդային ռուբլիների միաժամանակյա եւ չկարգավորված շրջանառությունը պարզ է, որ պետք է հանգեցնեին նման վախճանի:

Երբ ժամանակին երեք ամիս առաջ առաջարկվեց անցնել սեփական դրամի օգտագործման՝ կաղապարված կամ այլ տարբերակներով, մերժվեց: Այսօր, երբ արդեն հանրապետությունն անդառնալի կորուստներ ունեցավ, խորհրդարանի փակ նիստում քննարկվում է, թե արժե՞ անցնել ռուսական ռուբլու՝ ամբողջովին կորցնելով ֆինանսական անկախությունը, թե նախկին խորհրդային ռուբլիները կողպելով հայկական համարանիշներով դադարեցնել գերարժեքավորման խուճապը: Համենայն դեպս, ինչպիսի որոշում էլ ընդունվի, պարզ է, որ տնտեսական այն քաղաքականությունը, որը մինչեւ օրս որդեգրվել էր եւ համարվում էր առաջադեմ, ձախողվեց: Ժամանակն է, որ կրկին մի քննության ենթարկվի փոխարինվելի մյուսով, միայն թե պարզ չէ, այս անգամ ինչպիսին պետք է լինի ժողովրդի հատուցումը:

Ա. Հ.

Թբիլիսի

Արձինբան կվերադարձնի գերի վրացիներին

Վրացական Սամտրեդիա քաղաքի շրջակայքում շարունակվում են մարտերը կառավարական ուժերի եւ Զվիադականների միջեւ: Վրաստանի պաշտպանության նախարարությունից հայտնեցին, թե կառավարության զորքերը Խոբի գյուղի մոտ կասեցրել են զվիադականների գրոհները: Վերջիններիս շարքերում կան զոհեր եւ վիրավորներ: Կառավարական զորքերը տվել են 10 վիրավոր: ԻՖ-ը հաղորդում է նաեւ, որ Վրաստանի իշխանությունները չեն բանակցի Գամսախուրդիայի կողմնակիցների հետ հոկտեմբերի սկզբին գերված Վրաստանի ՆԳ փոխնախարար Գեորգի Գուլուայի ազատ արձակման շուրջ: Զվիադականները Գուլուայի ազատման համար պահանջել են 200 հազար դոլլար:

Միեւնույն ժամանակ, Աջարիայի պատվիրակությունը, որը հանդես է գալիս միջնորդի դերում, կարողացել է սկզբունքային համաձայնության հասնել Աբխազիայի ղեկավար Վլադիսլավ Արձինբայի հետ գերված վրացիների վերադարձման շուրջ: Արձինբան հայտարարել է, որ վերադարձնելու գործընթացը անմիջապես չի սկսվի: Սկզբում կվերադարձվեն Գալիի շրջանի բնակիչները, հետո մյուսները: Արձինբան դա բացատրել է նրանով, որ չի կարող առայժմ երաշխավորել փախստականների անվտանգությունը:

«Ազգ»

Աշխարհ

Ելցինը ներողություն խնդրեց ճապոնացիներից

Ճապոնիայում պաշտոնական այցի 2-րդ օրը, երեկ, նախագահ Բորիս Ելցինը ճապոնացի բիզնեսմենների առաջ ունեցած ելույթում ներողություն խնդրեց 2-րդ համաշխարհային պատերազմի ճապոնական ռազմագերիների նկատմամբ Սիբիրի համակենտրոնացման ճամբարներում կիրառված անմարդկային վերաբերումի, նրանցից հազարավորների ոչնչացման համար: Գլխի խոնարհումով արտասանված այդ խոսքերը արժանացան ներկաների զգացված ծափահարություններին եւ մասնագետների կարծիքով ինչ-որ չափով հաստատումը հանդիսացան բանակցությունների օրակարգում Կուրիլյան կղզիների հարց չընդգրկելու Ելցինի պահանջին: Այնուհանդերձ, վարչապետ Հոսոկավան Ռուսաստանի նախագահի հետ հանդիպման ժամանակ շեշտեց նշեց, որ Ճապոնիայի համար Կուրիլների հարցը միշտ էլ մնում է օրակարգի վրա:

Արաֆաթը ընտրվեց Պաղեստինի ինքնավարության ղեկավար

ՊԱԿ-ի կենտրոնական խորհուրդը իր նախագահ Արաֆաթին ընտրեց մոտակա երկու ամսվա ընթացքում Իսրայելական գրավված տարածքներում հիմնադրվող Պաղեստինի ինքնավարության մարմնի ղեկավար: Կենտրոնական խորհուրդը նաեւ վավերացրեց Իսրայելի հետ ՊԱԿ-ի կնքած խաղաղության համաձայնագիրը: Մինչդեռ Լիբանանի հարավի իսրայելական հսկողության գոտու վրա երկու շիա արտասահմանցի խմբեր վերսկսել են հարձակումները:

ԳՖՀ Սահմանադրական դատարանը հաստատեց Մաաստրիխտը

Գերմանիան դարձավ վերջին երկիրը, որը պաշտոնապես երեկ մաս կազմեց եվրոպական առավել սերտ միության անդամակցության՝ Մաաստրիխտի դաշնագրին: Արդարեւ, Գերմանիայի Սահմանադրական դատարանը 8 կողմ, 1 դեմ եւ 2 ձեռնպահ ձայնով հաստատեց դաշնագրի մաս կազմելու մասին կառավարության որոշումը, գտնելով, որ այն չի հակասում երկրի Սահմանադրությանը:

Հայիթին չի ուզում ժողովրդավարություն ներմուծել

Հայիթիի զինվորական վարչակարգի հետնորդները արգելափակել են 200 ամերիկյան զինվորների ափհանումը, ծեծել են արտասահմանյան լրագրողներին, ահաբեկել ամերիկյան դիվանագետներին եւ իրենց հսկողության տակ առել պետական օդանավակայանը: Պորտ-օ-Պրենսում տեղի ունեցող տուրուդմփոցը մեծ մարտահրավեր է ՄԱԿ-ի խաղաղապահ ծրագրին, որը նպատակ ունի այս ամիս իշխանության վերադարձնել արտաքսված նախագահ Արիստիդին: Ոստիկանական օժանդակ ուժերի մոտ 50 հոգանոց հրոսակախումբն անցնելով մայրաքաղաքով բղավում էր. «Հեռացեք մեր երկրից», «Մենք այստեղ երկրորդ Սոմալի կսարքենք»: ԱՄՆ պետքարտուղար Քրիստոֆերը եւ ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհուրդը հայտնել են, որ եթե կարգը չվերականգնվի, ապա կվերականգնվեն պատժամիջոցները: ■

digitised by A.R.A.R.@

ՀՈՒՇ

Հանրապետական վարչությունում

Ռամկավար ազատական կուսակցության Հանրապետական վարչության հոկտեմբերի 11-ի նիստում «ՌԱԿ կազմակերպչական կառույցների եւ անդամության աճի մասին» հարցի վերաբերյալ լսվեց վարչության փոխատենապետ Կարեն Կոստանդյանի զեկուցումը: Նշելով, որ 2-րդ պատգամավորական ժողովից հետո ստեղծվել են յոթ նոր ակումբներ եւ շուտով կձեւավորվեն եւս երեքը, նա մասնավորապես ընդգծեց այս խնդրում Գյումրիի եւ Էջմիածնի ծամկավարների դրական եւ լուրջ հաջողությունները: Կ. Կոստանդյանը դա բացատրեց ատենապետների լավ աշխատանքով եւ այդ շրջաններում կուսակցության կողմից վարձատրվող ազատված աշխատակիցների առկայությամբ: Վարչության փոխատենապետը նաեւ ասաց, որ անհանգստացնող փաստ է մնում Հանրապետական վարչության եւ ակումբների ոչ լիարժեք կապը: Դրվատանքի խոսքեր ասվեցին Գորիսի եւ Ստեփանավանի ակումբների ուղղի մասին, սակայն տրվեց նրանց ծավալման անհրաժեշտությունը:

Վարչության կենտրոնական գրասենյակի վարիչ Վաչագան Գալստյանը, անդրադառնալով այդ նույն հարցին, ավելացրեց, որ ՌԱԿ պաշտոնապես գրանցված 42 ակումբներից տասնմեկի գործերը բացակայում են եւ որ կուսակցության անդամների աճը հիմնականում տեղի է ունենում նոր կազմավորվող ակումբների հաշվին: Նա եւս ակումբների դրական գործունեությունը պայմանավորեց նրանց ատենապետների բարձրագույն ակտիվությամբ: Միաժամանակ վարչության ուշադրությունը հրավիրեց համեմատաբար հին ակումբներում տիրող կուսակցական ոչ այնքան աշխույժ մթնոլորտի վրա:

Ծավալված քննարկումների արդյունքում վարչությունը որոշեց համապատասխան շրջաբերականներ ուղարկել ակումբներին, ՌԱԿ գործիչներ հաստատել Էջմիածնում եւ Գորիսում եւ խնդրին կրկին անդրադառնալ այս տարվա նոյեմբերի երկրորդ կեսի ընթացքում:

Քաղաքացիական համաձայնության Սահմանադրության խորհրդի կառույցական աշխատանքների մասին տեղեկություններ հաղորդեց Հանրապետական վարչության ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանը: Այնուհետեւ իրավաբան Արմեն Հարությունյանը ներկայացրեց Սխ աշխատանքային խմբի կողմից մշակված «սահմանադիր ժողովի ընտրությունների մասին» օրենքի նախագիծը: Քննարկելով փաստաթուղթը, վարչության անդամներն այն եզրակացության եկան, որ նրա հիմքում դրված ընտրության սկզբունքները Հայաստանի պայմաններում գործնականում կիրառելի չեն եւ որ անհրաժեշտ է մանրամասն ուսումնասիրել Սահմանադիր ժողովների միջոցով Հիմնական օրենքներ ընդունած երկրների փորձը եւ ինչքան կարելի է պարզ մեխանիզմ մշակել:

Հաջորդ՝ ՀՀ Գերագույն խորհրդի հոկտեմբերի 12-ի փակ նիստում քննարկելիք «Հանրապետությունում դրամաշրջանառության վիճակի մասին» խնդրի վերաբերյալ ՌԱԿ խմբակցության դիրքորոշման հարցը ներկայացրեց վարչության փոխանդամ Գուրգեն Հակոբյանը: Նա նշեց, որ տնտեսության չաշխատելու եւ հին ռուբլու ԱՊՀ մյուս երկրներից ապօրինաբար դուրս մղվելու պայմաններում հանրապետությունը մի քանի օրերի ընթացքում ցնցած դրամի կտրուկ արժեզրկումն անխուսափելի էր, եւ դրանում առաջին մեղավորները ներկա իշխանություններն են, որոնց կողմից որդեգրած ֆինանսական քաղաքականությունը ի սկզբանե անհաջողության էր դատապարտված: Ընդգծելով, որ ստեղծված վիճակում առաջին հերթին պետք է մտածել դրույթը այս կամ այն չափով շտկելու մասին, վարչությունը գտավ նաեւ, որ նրանում մեղավոր պաշտոնյաներ անձինք անպայման պետք է պատժվեն:

Հ. Պ.

Վրաստանում իրավիճակի սրման կապակցությամբ Բաքու-Երեւան երկաթուղին, որը Հայաստանը արտաքին աշխարհի հետ կապող վերջին ճանապարհն էր, փակվել է: Հայաստանի արտգործնախարարության ներկայացուցիչը երեկ հայտնեց, որ Հայաստանում ուշադիր հետեւում են Վրաստանում, մասնավորապես Սամտրեդիա քաղաքի շուրջը ծավալվող գործողություններին, քանի որ երկաթուղին անցնում է այդ տարածքով:

Սնարք

Կարգավորում

ԵԱՀԽ-Ն ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒՄ Է ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐԸ, ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ՝ ՍՊԱՍՈՒՄ

ԱԳՆ մամուլի քարտուղարը հերքում է ընդդիմության փաստարկները

ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհուրդը առայժմ հետաձգում է ղարաբաղյան խնդրի նոր քննարկումները, սպասելով Երեւանում անցկացվող ԵԱՀԽ ոչ պաշտոնական խորհրդակցությունների արդյունքներին: Հայտնի է, որ Երեւանում գտնվող ԵԱՀԽ նախագահ, Շվեդիայի արտգործնախարարի անձնական ներկայացուցիչ դեսպան Մաթիաս Մոսբերգի գլխավորած պատվիրակությունը, որի կազմում է նաեւ ԵԱՀԽ Մինսկի խմբի նախագահ Մարիո Ռաֆայելլիի անձնական ներկայացուցիչ, խորհրդական Լուկա Ֆորնարին, արդեն հանդիպումներ է ունեցել Ադրբեջանի եւ Հայաստանի ղեկավարների հետ, մեկնել Լեռնային Ղարաբաղ եւ այսօր կրկին վերադառնալու է Երեւան:

Կողմերի հետ քննարկվում են ԵԱՀԽ Մինսկի խմբի նոր ժամանակացույցի հետ կապված հարցերը: Հայաստանը տվել էր իր դրական պատասխանը, Ադրբեջանը բանավոր կարգով մերժել էր, իսկ ԼՂՀ-ն պատասխան չէր տվել՝ սպասելով ադրբեջանական կողմի հստակ պատասխանին: ԵԱՀԽ պատվիրակությունը ադրբեջանական կողմին խնդրել է չմերժել, այլ տալ գործնական առաջարկություններ՝ պատասխանի ժամկետը հետաձգելով մինչեւ հինգշաբթի՝ հոկտեմբերի 14-ը: ԱԳՆ մամուլի քարտուղար Արամ Սաֆարյանի ասելով, ադրբեջանական կողմը ներկայացրել է 8 կետից առաջարկությունների մի փաթեթ, որի հիմնական դրույթն այն է, թե Փարիզի վերջին առաջարկված ժամանակացույցը հակասում է ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի 853 բանաձեւի ոգուն:

Ադրբեջանցիների ասելով, Ադրբեջանի գրավյալ տարածքներից հայկական զինված կազմավորումները պետք է դուրս գան առանց նախապայմանների, ինչպես գրված է 853 բանաձեւում: Հայաստանի մոտեցումն այն է, որ թե 853 եւ թե 822 բանաձեւերը միասնական փաստաթուղթ են: «Անհնար է այդ փաստաթղթի փիլիսոփայությունից անջատել որեւէ մեկ նախադասություն եւ համարել այն ամենաառանցքայինը այդ փաստաթղթում», ասաց Արամ Սաֆարյանը եւ նշեց, որ փարիզյան ժամանակացույցը բխում է ՄԱԿ-ի ընդունած փաստաթղթերից, այն մինչեւ հիմա ընդունված փաստաթղթերից ամենալուրջն է եւ կարեւոր նախահիմք է ոչ միայն հրադադարի, այլեւ Մինսկի խորհրդաժողովի հրավիրման համար: Ընդ որում, նրա կարծիքով, կտեղափոխվի նաեւ այդ խորհրդաժողովի անցկացման նախնական ժամկետը, եւ այն լուս երեւույթին տեղի կունենա նոյեմբերի 9-ից հետո: Մինչ այդ, Մոսբերգի պատվիրակությունն արդեն կհասցնի ներկայացնել կողմերի դիրքորոշումները եւ ժամանակացույցի ամբողջականացված եւ համաձայնեցված տարբերակը:

Անդրադառնալով մամուլում տպագրված այն փաստարկներին, թե Հայաստանի արտգործնախարարության ղեկավարներն անընդհատ բանակցում են այն փաստաթղթերի շուրջը, որոնցում Լեռնային Ղարաբաղը նշվում է որպես Ադրբեջանի անքակտելի մաս, Արամ Սաֆարյանը հայտարարեց, թե վերջին անգամ նման փաստաթուղթ ԵԱՀԽ-ում ընդունվել է 1992 թ. փետրվար-մարտ ամիսներին, երբ մշակվում էին ԵԱՀԽ ընդհանուր սկզբունքները Ղարաբաղի հարցի կարգավորման ուղղությամբ: Դրանից հետո ՀՀ ԱԳՆ ներկայացուցիչները երբեւէ նման փաստաթղթի տակ չեն ստորագրել: Մամուլի քարտուղարը նշեց, թե հակառակ դեպքում այն կհակասեր Հայաստանի որդեգրած քաղաքական փիլիսոփայությանը, այն է՝ ղարաբաղյան հարցի լուծումը հնարավոր է միայն զինադադարի հաստատումից, արտաշրջափակումից եւ Մինսկի խորհրդաժողովի հրավիրումից հետո: Կարգավիճակի հետ կապված հարցերը կլուծվեն միայն Մինսկի խորհրդաժողովի ժամանակ:

Մեր այն հարցին, թե արդյոք նեղելով, որ 1992 թ. մարտին ընդունված ԵԱՀԽ փաստաթուղթը լինելով վերջինը, այնուամենայնիվ չի՞ կորցրել իր ուժը, եւ մնացած բանաձեւերը բխում են դրանից, մամուլի քարտուղարը բացասական պատասխան տվեց, համարելով, թե ղարաբաղյան հակամարտության Երեւանում անցած մեկ տարվա ընթացքում իրադրությունը շատ է փոխվել, նոր իրողություններ կան, որոնց հետ կողմերը հաշվի նստել չեն կարող: Որպես օրինակ նա բերեց այն, թե Ղարաբաղն արդեն հանդես է գալիս որպես հակամարտության առանձին կողմ: Նրա ասելով, ԵԱՀԽ-ն արդեն համոզվել է, որ բացի քաղաքական երկխոսությունից, Հայաստանը չի կարող ուժային ճնշում բանեցնել Ղարաբաղի վրա, ինչպես նաեւ այն, որ այժմ երկխոսությունը գնում է Ադրբեջանի եւ Լեռնային Ղարաբաղի միջեւ, Ռուսաստանի արտգործնախարարության միջնորդությամբ: Փաստորեն, չտալով փաստացի հիմնավորում, մամուլի քարտուղարը նաեւ ժխտեց այն միտքը, թե ՄԱԿ-ի 822, 853 բանաձեւերը ի չիք են դարձնում ԵԱՀԽ ընդունած փաստաթղթերը: Ընդհակառակը, խոսելով ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի կողմից Ղարաբաղի հարցի քննարկման հնարավոր արդյունքների մասին, նա նշեց, թե լուս երեւույթին ԵԱՀԽ գործունեությունը պետք է ամբողջանա, նույնանա ՄԱԿ-ի գործունեության հետ: «Երբ Անվտանգության խորհուրդը նոր որոշում ընդունի, մենք անպայման կարձագանքենք դրան», ասաց նա:

ՅԱԿՈԲ ԱՍԱՏՐՅԱՆ

Երեւան

Ինչպես աշխատում ենք, այնպես էլ դիտի ապրենք

ասում է աշխատանքի եւ սոցիալական ապահովության նախարար Ալեքս Եսայանը

Մինչ բարձրագույն ատյաններում քննարկվում է արժեզրկման նոր ու բավական հզոր ալիքին հաջորդած ռուսական ու «հայկական» ռուբլու անհամեմատելի վայրիվերումներից առաջացած իրադրությունը, մեր այն հարցին, թե այս առիթով ինչ միջոցառումներ է նախատեսում անցկացնել աշխատանքի եւ սոցիալական ապահովության նախարարությունը, նախարար Ալեքս Եսայանը նշեց, որ եկամուտների այս ինդեքսավորումը, լինելով վերջին եռամսյակների՝ գործակիցների մեջ ամենաբարձրը եւ բավական խոստումնալիցը, կուլ գնաց հին ու նոր թղթադրամների մեծ հարաբերակցությանը եւ որ նախարարության գերխնդիրն է գտնել այդ 75 տոկոսը, որքան հնարավոր է, շուտ հասցնել մարդկանց: Այս առումով նախարարությունը բավական ծանր կացության մեջ է հայտնվել. ձեռքով կատարվող վերահսկողությունը դանդաղեցնում է գործողությունների ընթացքը (միայն թոշակառուները Հայաստանում 645 հազար են):

Կենսաթոշակը ռուբլու նոր բողոքներով վճարելու մասին ասեկոսները պրն. Եսայանը որակեց անհիմն, հայտարարելով, որ նման պայմանավորվածություն որեւէ գերատեսչության հետ չի եղել, եւ ավելին, դա նախարարության իրավասություններից դուրս է:

Նախարարությունում ավարտվում է առավելագույն չափով անապահով բնակչությանը սոցիալական աջակցություն ցուցաբերելու ծրագիրը (ընտրությունը կատարվել է կառավարության չափանիշներով):

Սոցիալական զամբյուղի հրապարակումը նախարարը համարում է անիմաստ (դրանով զբաղված են էկոնոմիկայի եւ առողջապահության նախարարությունները, աշխատանքի եւ սոցապ նախարարությունն այդ հաշվարկները կատարում է 10-15 օրը մեկ), ընդգծելով, որ ինքը բազմիցս ասել է, որ ամեն ոք իրենից լավ գիտե, թե ամսական նվազագույն որքան դրամ է պետք անձնական հոգսերը հոգալու համար, եւ որ այդ ցուցանիշներն անհրաժեշտ են միայն մասնագետներին:

Ըստ հանրապետության նախագահի հրամանագրի, նվազագույն աշխատավարձը Հայաստանում սահմանվել է 7350 ռ. (սահմանամերձ եւ հեռավոր շրջաններում 8080 ռ):

Վերջում պրն. Եսայանն ավելացրեց, որ ինչպես աշխատում ենք, այնպես էլ դիտի ապրենք, երբ տնտեսությունը 60 տոկոսով է աշխատում, որեւէ 60 տոկոսով էլ ցածր աշխատավարձ դիտի ստանանք (չհաշված արտաքին գործոնները):

Ռ. Խ.

Կորել է «Ակսորին» փոքր ծեծավորության կլոր կնիքը: Համարել անվավեր:

Եղեգնաձոր

Կառուցվում է ամենաերկար ջրատարը

1993 թ. հունիսից Եղեգնաձորի շրջանում սկսվել է հանրապետությունում ամենաերկար ջրատարի (46 կմ) կառուցումը, որով խմելու ջուր է հասցվելու շրջկենտրոնին եւ հարակից գյուղերին: Անցած երեք ամիսների ընթացքում կատարվել են 110 մլն ռուբլու շինմոնտաժային աշխատանքներ, մոնտաժվել է 4 կմ խողովակաշար եւ 7 կմ երկարությամբ կատարված են հողային աշխատանքներ: Շինարարական աշխատանքները սկսված են ամենադժվարին հատվածից՝ գլխամասից, որը գտնվում է ծովի մակերեւույթից 2800 մ բարձրության վրա: Աշխատանքները կատարում է գյուղատնտեսության նախարարության Հայջրշին արտադրական միավորման շինարարական կոմբինատը վարչությունը: Պատվիրատուն է Հայբնակկոմունտնտես հանրապետական արտադրական միավորումը: Այսօր եւս կատարվում են լայնածավալ աշխատանքներ: Ձմռանը աշխատանքները կշարունակվեն հովտային գոտիներում:

ՆՏ

Ադրբեջանը հավաքում է փողերը: Ադրբեջանի Նախարարների խորհուրդը քննարկեց նախկին ԽՍՀՄ հանրապետությունների վճարումների հարցը: Նշվեց, որ շնորհիվ անցած երկու ամսում կիրառված միջոցառումների, վճարվել է 37 մլրդ ռուբլի: Սակայն Ռուսաստանը, Ուկրաինան եւ մյուս երկրները դեռեւս 24 մլրդ ռուբլի են պարտք Ադրբեջանին:

BBC

Բաքու

Ղազիեւը չի ձերբակալվել

Ադրբեջանի ՆԳՆ-ում հերքել են Բաքվում տարածված լուրերը, թե իբր ձերբակալվել է նախկին պաշտպանության նախարար Ռահիմ Ղազիեւը: Միեւնույն ժամանակ պաշտպանության նախարարության նախկին մամուլի քարտուղար Լեյլա Յունուսովան Ինտերֆաքսին հայտարարել է, թե Ղազիեւը խուսափելով ձերբակալությունից, նույնիսկ սպանությունից ստիպված թաքնվում է: Նրա խոսքերով, Ռահիմ Ղազիեւը կարծում է, որ իր հեռացումը ձեռնտու է ոչ միայն Ադրբեջանի որոշ շրջանակների, այլեւ նրա սահմաններից դուրս ուժանց: Հուլիսին Հեյդար Ալիեւի իշխանության գլուխ անցնելուց անմիջապես հետո Ղազիեւի դեմ մի շարք մեղադրանքներ հարուցվեցին, իբր նա է պատասխանատու Ղարաբաղում ադրբեջանական բանակի պարտությունների համար: Նա մեղադրվում է նաեւ Ալիրամ Գումբատովին աջակցելու մեջ, որը Ադրբեջանի հարավում հայտարարել էր այսպես կոչված Թալիշ-Մուղանյան անկախ հանրապետություն:

ԻՖ

Հեյդար Ալիեւը կարեւորեց խաղաղությունը

Այսօր խաղաղ բանակցությունների, բռնագրաված ադրբեջանական տարածքներից զորքերի դուրս բերման, Մինսկի համաժողովի անցկացման համար անհրաժեշտ պայմաններն են ստեղծվել: Այդ մասին Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւի հետ հանդիպման ընթացքում հայտարարել է շվեդ դիվանագետ, Եվրոպայում անվտանգության եւ համագործակցության խորհրդի պատվիրակության ղեկավար Մաթիաս Մոսբերգը: Նրա խոսքերով, ներկայումս ԵԱՀԽ-ն արագացնում է աշխատանքները շրջանում խաղաղություն հաստատելու նպատակով: Միեւնույն ժամանակ Մոսբերգը Ալիեւին է հանձնել շնորհավորագրերը նախագահի պաշտոնում ընտրվելու կապակցությամբ: Նա նաեւ նշել է, որ ԵԱՀԽ-ն չի կարող ինքը լուծել հակամարտությունը կամ էլ կողմերին պարտադրել հակամարտությունը լուծելու տարբերակներ: «Կողմերը իրենք պետք է գան համաձայնության», ասել է նա: Իր հերթին Հեյդար Ալիեւը կարեւորել է Ադրբեջանի համար տարածքների ազատագրման, հանրապետության ամբողջականության, սահմանների անձեռնմխելիության հիմնահարցերը:

ԻՖ

... եւ հանդիպեց նավթային ընկերությունների ներկայացուցիչների հետ

Ալիեւը երկուշաբթի ընդունել է արեւմտյան նավթային ընկերությունների ղեկավարներին, որոնք բանակցություններ են վարում Ադրբեջանի պետական նավթային ընկերության հետ Կասպից ծովի Ազերի, Չիրագ եւ Գյունեշլի հանքավայրերի արդյունահանման կապակցությամբ: Ալիեւը հանդիպմանը նշեց, որ Ադրբեջանը, որը հարուստ բնական պաշարներ ունի, «հանուլով կքննարկի արեւմտյան ընկերությունների բոլոր նախաձեռնությունները»: Ընդ որում, համագործակցության կարեւորագույն պայմաններից պետք է դառնա «Ադրբեջանի ազգային շահը, ինչպես նաեւ բնապահպան գործոնը»: Ալիեւը հավաստիացրեց նավթարդյունահանող ընկերությունների ներկայացուցիչներին, որ Ադրբեջանում կստեղծվեն «էլ ավելի բարվոք պայմաններ արտասահմանյան ներդրումների համար»: Penzoil ընկերության առաջին փոխնախագահ Դեյվիդ Հենդերսոնը բոլոր նավթարդյունահանող ընկերությունների ներկայացուցիչների անունից շնորհավորեց Ալիեւին հանրապետության նախագահի ընտրվելու կապակցությամբ եւ պատրաստակամություն հայտնեց համագործակցելու Ադրբեջանի հետ նավթարդյունահանման բնագավառում:

ԻՖ

Ադրբեջանը մեծացնում է պետական ծախսերը

Ադրբեջանը վերանայել է իր 1993 թ. պլանավորված բյուջետային դեֆիցիտը, այն 36 մլրդից հասցնելով 120 մլրդ ռուբլու, ինչը կազմում է ազգային համախառն արտադրանքի 13.6 տոկոսը: Բյուջեն կֆինանսավորվի կենտրոնական բանկի պարտքի հաշվին: Նոր ծախսերը կծառայեն զինվորների եւ պետական պաշտոնյաների աշխատավարձերի բարձրացման եւ ներդրումների մեծացման համար:

Ռոյթեր

digitised by A.R.A.R.@

Գյումրի

ՔԱՂԽՈՐՀՐԴՈՒՄ ՔՎՈՐՈՒՄ ՉԿԱ, ԻՍԿ ՁՄԵՌԸ ՄՈՏԵՆՈՒՄ Է...

Գյումրիի քաղաքային խորհուրդը, ինչպես երեւում է, առայժմ այդպես էլ ծսադիր չէ լրջորեն քննարկել ձմռան նախապատրաստության աշխատանքների հարցը: Քաղխորհրդի դեռ հուլիսի 15-ին բացված չորրորդ նստաշրջանի ցարդ ութ անգամ հրավիրված նիստերից, որոնց օրակարգում նաեւ այլ կարեւոր հարցեր են դրված, միայն մեկ նիստ է մինչեւ պայմանավորված ժամը կայացել (առանց ընդմիջման), երկու նիստ ընթացել են մինչեւ ընդմիջում, որից հետո չեն շարունակվել, իսկ մնացած հինգը բնավ չեն կայացել: Պատճառը քվորումի բացակայությունն է: Նստաշրջանի աշխատանքը վերսկսելու սեպտեմբերի 8-ի հերթական անհաջող փորձից հետո այն կրկին անորոշ ժամանակով հետաձգվել է:

Ինչեւէ: Մինչ քաղխորհուրդը զբաղված է քվորումախաղով, սպառնալից ձմեռը մոտենում է: Ինչպիսի՞ն կլինի այս ձմեռը Գյումրիի համար, եւ ինչ է արվել, որպեսզի այն զոհեր չխլի դառնա: Համապատասխան ծրագիրը, որ հաստատվել է քաղխորհրդի դեռ ապրիլի 16-ի նստաշրջանում, բաղկացած է հինգ բաժիններից՝ էներգամատակարարում եւ կենսապահովում, ջրամատակարարում եւ ջրահեռացում, գազամատակարարման ցանցի կարգավորում, ջերմամատակարարման (մասնակի ջեռուցման) նախապատրաստում, վառելիքի ներկրում: Երբ առաջին չորսի ուղղությամբ բավականին գործ է արվել (նախատեսվածը հիմնականում կատարված է), որը ձմեռն անվազն անբարենպաստություն կլինի, ապա վառելիքի ներկրման հարցում վիճակը միանշանակ անբավարար է: Իսկ սա այն ամենակարեւոր հարցն է, որի լուծումից է կախված՝ գյումրեցին կկարողանա՞ գազ չլինելու դեպքում տաքացնել իր բնակարանը, թե ոչ: Նախատեսված էր, որ քաղաքն ինքնուրույն պետք է ներկրի 40 հազար տոննա վառելանյութ, որի համար հանրապետության կառավարությունը Ռուսաստանին պետք է փոխանցեր 1 միլիարդ 800 միլիոն ռուբլի: Սակայն շուտով կառավարությունը հրաժարվեց փոխանցումը կատարելուց՝ պատճառաբանելով Ռուսաստանում դրամափոխության հարուցած բարդություններով, եւ այդ հարցը փակվեց: Այսօր ոչ մի իրական հնարավորություն չի երեւում նաեւ կառավարության խոստացած 20 հազար 800 տոննա ռուսաստանյան ածխի ստացման համար, մանավանդ որ արդեն հոկտեմբեր ամիսն է, եւ բոլորս գիտենք, թե առ այսօր այդ հարցում ընդհանուր վիճակն ինչպիսին է: Մնում է նախատեսված շուրջ 14 հազար խմ (նախկինում 20 հազարի մասին էր խոսվում) տեղական վառելափայտը, որի ներկրման գործում ընդգրկվել են քաղաքի ձեռնարկությունները:

Հույս կա, որ խոստացված 20 հազար տոննա մազութի ստացման դեպքում, որից առայժմ տեղ է հասել ու պահեստավորվել 3250 տոննան, ձմռանը քաղաքում կիրականացվի մասնակի ջեռուցում: Այսինքն, կջեռուցվեն նորակառույց «Անի» թաղամասը, որտեղ առայժմ բնակարան է ստացել 4,5 հազար ընտանիք, բուն քաղաքում մի շարք հիվանդանոցներ, առանձին դպրոցներ, մանկապարտեզներ եւ այլ օբյեկտներ, զուգե նաեւ ջեռուցման գործող գծերի վրա ընկած մի քանի շենքեր:

Այսպիսով, բնակչության առավելագույնը հանգում է առավելագույնը 5 հազար բնակարանների ջերմամատակարարմանը եւ շուրջ 14 հազար ընտանիքների մեկական խմ գոտ խորհրդանշական քանակությամբ վառելափայտի հատկացմանը: Իսկ քաղաքում բնակվող ընտանիքների թիվն անցնում է 50 հազարից... Քաղաքի ղեկավարությունը հույս ունի վիճակը մեղմել մեկ այլ տարբերակի գործադրմամբ, որը հենվում է միայն հանրապետության ներքին հնարավորությունների վրա: Դա ածխի փոշու եւ տորֆի կամ փայտի թեփի համադրմամբ բրիկետների արտադրությունն է, որին ձեռնամուխ են եղել տեղի մի քանի ձեռնարկություններ: Սակայն այստեղ էլ զգուշավորություն ու որոշակի բերահավատություն է հարուցում այն հանգամանքը, որ չնայած այս մասին վաղուց ասվում ու հայտարարվում է, բայց մինչ այժմ ոչ հավաստի է ներկայացվում այդ բրիկետների որակական հատկանիշների, արտադրության հնարավոր ծավալների, բաշխման չափերի ու պայմանների մասին, ոչ էլ դրանց արտադրության բնկուզ առաջին արդյունքներն են երեւում:

Հայաստանի շրջանների միջեւ բնակլիմայական պայմանների հսկայական տարբերություններ գոյություն ունեն: Պարտադիր ու տրամաբանական է թվում, որ դրանց հաշվառումով կկատարվի ձմռան համար նախատեսվող բնկուզ սակավ պաշարների բաշխումը: Գյումրիում ու Շիրակի գոտում ձմեռն առավել խիստ է եւ տեւական: Ուստի երբ հանրապետության «Ձմեռ» ծրագիրը նախատեսված է 100 օրվա համար, Գյումրիում այն պետք է ընդգրկի գոնե 120-130 օր, իսկ, ասենք, Աշոցքի շրջանի համար 180 օրն էլ քիչ է: Գյումրիում հունվարի ամենամյա միջին ջերմաստիճանը -10,5, նվազագույնը՝ -41 է, դրանցից առաջինը հանրապետությունում մոտավորապես միջին կլիմա ունեցող Երեւանի ցուցանիշի համեմատությամբ ցածր է 4,5-6,5, երկրորդը՝ 10 աստիճանով: Մինչդեռ ի՞նչ է ստացվում: Ինչպես գրվել է մամուլում, «Ձմեռ» ծրագրով նախատեսվում է ամեն մի ընտանիքի կամ բնակարանի հատկացնել համապատասխանաբար 2 խմ վառելափայտ կամ 300 լիտր հեղուկ վառելիք, այն հաշվով, որ օրական տվի երեք լիտր նավթ կամ դիզվառելիք: Վերեւում ասացինք, որ Գյումրիում փայտը բաշխվելու է մեկական խորանարդ մետրի չափով: Ինչ վերաբերում է հեղուկ վառելիքին, բնակչության համար այն, որքան մեզ հայտնի է, չի նախատեսված: Միայն որպես օգնություն ստացված 3800 նավթավառների տերերին հատկացվելու է նավթ, այն էլ 100-ական լիտր, օրական 3-ի փոխարեն 1 լիտր: Խոսք չկա հեղուկ գազով ապահովման մասին, հանրապետությունում ամենավատն է Գյումրիի բնակչության էներգամատակարարումը, չկա բաշխման հստակ գրաֆիկ: Իսկ հազարավոր ընտանիքներ խստաշունչ ձմեռն անցկացնելու են բիրեղյա տնակներում: Եւ երբ անցած դաժան ձմռանը գոնե կային ծառեր, որոնց բնկուզ անբուլլատրելի սղոցը փրկեց շատերին, իսկ ոմանք էլ նախորդ տարիներից դեռ վառելու ինչ-որ բան ունեին պահած, ապա այս տարի ոչ մեկը կա, ոչ մյուսը...

Թեեւ ձմեռը մոտ է, բայց ժամանակ դեռ կա: Այնպես որ, շատ բան դեռ կարելի է շտկել: Տա աստված, որ երկար սպասված բնական գազը տեղ հասնի: Բայց անգամ մի գեղեցիկ օր մեր տներում կապույտ բոցի հայտնվելը չպետք է դարձնի ինչ-ինչ հանգամանքների իշխանությունների, որովհետեւ այդ հարցում մեր սառապանքը փորձ ունի:

ԳԵՂԱՄ ՄԿՐՏՉՅԱՆ
Մեր սեփ. թղթակից, Գյումրի

Թբիլիսի

Հայ դեսպանատունը ծայրամասում

Վրաստանը այսօր ապրում է դժվարին ու ծանր օրեր: Ինքնիշխանության հասած պետությունը մեկը մյուսի հետեւից բացում է դեսպանություններ եւ հյուպատոսություններ: Ստեղծվում են բնականոն եւ օրինաչափ միջպետական հարաբերություններ: Ի թիվս այլ դեսպանությունների, հիմնվել է նաեւ Թուրքիայի դեսպանությունը: Իր հարավային հարեւանի հետ դիվանագիտական հարաբերությունների հաստատումը կենսական կարեւորություն ունի Վրաստանի անկախության կայացման համար: Իհարկե, միանգամայն բնական է նաեւ, որ Թուրքիային ձրի շենք է տրամադրվել:

Բայց այդ դեպքում մի փոքր տարակուսանք է հարուցում հետեւյալ փաստը: Կարծում ենք, որ Հայաստանը իր աշխարհաքաղաքական դիրքով ոչ պակաս կարեւորություն ունի Վրաստանի համար: Բայց արի ու տես, որ Հայաստանի ժամանակավոր հավատարմատարի համար նստավայր է հատկացվել ծայրախաղի արեւմտյան ծայրամասում՝ Սաբուրթալոյի շրջանում: Արդյոք սա պատահականությո՞ւն է, թե՞...

ՌՈՒԲԵՆ ՉԻՐԻՔՅԱՆ

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ակադեմիկոս Հակոբ Մանանդյանի անվան Երեւանի «Պրոֆեսիոնալ մանկավարժական ինստիտուտը» կատարում է ընդունելություն հետեւյալ մասնագիտություններով.

մաթեմատիկա
հայոց լեզու եւ գրականություն,
անգլերեն
հայ ժողովրդի պատմություն:

Երջանավարտները կստանան «Պրոֆեսիոնալ ուսուցչի» որակավորում եւ կտեղավորվեն ինստիտուտին կից գործող կրթօջախներում եւ նրանց մասնաճյուղերում:

Դիմորդները ընդունելության քննություններ կհանձնեն մասնագիտությունից (բանավոր), մաթեմատիկայից (գրավոր) եւ մայրենի լեզվից (թելադրություն):

Պետական բուհերի այն դիմորդները, ովքեր հավաքել են 50-ից բարձր միավորներ, բայց չեն անցել մրցույթով, կընդունվեն հարցազրույցով: Դիմումներն ընդունվում են ամեն օր, բացի կիրակի օրերից, Նորքի 2-րդ զանգվածի թիվ 139 դպրոցում, ժամը 15-ից 19-ը: Դասերը սկսվում են նոյեմբերի 1-ից:

Տեղեկությունների համար կարող եք զանգահարել
64-80-92, 48-03-33, 61-06-45, 63-08-01
հեռախոսահամարներով:

Միջազգային

Բուհերի լավագույն ուսանողները պարգեւատրվեցին

Սան Ֆրանցիսկոյի ծովածոցի շրջանի հայ արհեստագետների բարեգործական ընկերությունը, որի գործունեության նպատակներից մեկն է աջակցել ծագումով հայ երիտասարդների ուսուցմանը կրթաթոշակների ձեւով, երեկ Հայաստանի Ամերիկյան համալսարանում միանվագ պարգեւատրում շնորհեց Հայաստանի բուհերի 79 լավագույն ուսանողի (100, 75 եւ 40-ական դոլլար): Պարգեւատրման նման հաջողակ ընկերությունն ընտրել է առաջին անգամ՝ ելնելով Հայաստանի ծանր սոցիալ-տնտեսական պայմաններից եւ իբրեւ խրախուսանք ապագա հայ մասնագետներին:

101 ներկայացվածից ընտրված 79 լավագույն ուսանողները գերազանց առաջադիմության հետ մեկտեղ արդեն աչքի են ընկել իրենց ընտրած մասնագիտական ոլորտներում եւ ունեն հետաքրքրությունների համեմատաբար լայն շրջանակ:

Ընկերության ներկայացուցիչն իր խոսքում ափսոսանք հայտնեց պարգեւատրման միանվագ լինելու համար՝ պատճառաբանելով, որ ընկերությունն այդքան դրամ չունի, եւ հույս հայտնեց, որ ծրագիրը հետագա տարիներին կշարունակվի:

Ռ. Խ.

Ուշադրություն

Վաճառվում եւ գնվում են մեծ քանակով ժողովրդական օգտագործման ապրանքներ՝

1. բյուրեղապակյա ջահեր
2. տնտեսական ապրանքներ
3. ամանեղեն
4. տրիկոտաժ
5. կոշկեղեն եւ այլն:

Զանգահարել՝ 53-04-52:

Հայտարարություն

1990 թվականին վաճառված պետական նպատակային անտոկոս փոխառության պարտատոմսերի մարումը, որոնց դիմաց 1993 թվականից քաղաքացիներին պետք է տրվեին ավտոմեքենաներ, մոտոցիկլետներ, տրակտորներ, հեռուստացույցներ, սառնարաններ, տնտամագնիտաֆոններ, կարի մեքենաներ եւ այլ կենցաղային ապրանքներ, ֆոնդերի բացակայության պատճառով չի կայանալու:

Այդ կապակցությամբ ՀՀ կառավարության 1993 թվականի հուլիսի 5-ի թիվ 345 որոշումով նպատակային անտոկոս փոխառության պարտատոմսերը ինդեքսավորվել են 300 տոկոսով: 200 տոկոսով ինդեքսավորվել են նաեւ ԽՍՀՄ Գանձապետական պարտավորությունները:

Նշված արժեթղթերը 1993 թվականի օգոստոսի 1-ից խնայբանկերի կողմից անարգել ընդունվում եւ վճարվում են:

Պարտատոմսատերերը այդ արժեթղթերի դիմաց կարող են գնել ՀՀ 1993 թվականի պետական ներքին շահող փոխառության պարտատոմսեր եւ մասնակցել շահումների բոլոր խաղարկություններին:

ՀԱՅԽՆԱՅԲԱՆԿ

Լոռի

Թումանյանական օրեր Դսեղում

Ամենայն հայոց բանաստեղծի ծննդավայրը դարձյալ տոնական տրամադրությամբ էր համակվել: Այնտեղ էին ժամանել անվանի գրողներ, մշակույթի գործիչներ, պետական պաշտոնյաներ, Հայաստանում տարբեր երկրների դեսպանությունների ներկայացուցիչներ: Գեղարվեստական կոլեկտիվների ելույթներն ու ասմունքը հաջորդում էին մեկը մյուսին՝ առավել տոնական շունչ հաղորդելով միջոցառմանը: Վանաձորից նույնպես Դսեղ էր մեկնել հասուկ պատվիրակություն Թումանյանի եղբոր թոռնուհու՝ Իսկուհի Աֆուլյանի հետ: Ինչպես միշտ, ավանդական դարձած թումանյանական օրերն անցան բարձր մակարդակով:

Կոմպոզիտոր Գրիգոր Հախինյանի անունով

Վանաձորի երաժշտական թիվ 4 դպրոցի 20-ամյակին նվիրված հանդիսությունը նշանավորվեց նաեւ կրթօջախը կոմպոզիտոր Գր. Հախինյանի անունով կոչելու արարողությամբ: Դրան իրենց մասնակցությունն ունեցան նաեւ Հայաստանի կոմպոզիտորների միության նախագահ Ռոբերտ Ամիրխանյանը, Կոմիտասի անվան կոնսերվատորիայի դասախոս, երգիչ Արգամ Ոսկանյանը, ՀՀ մշակույթի նախարարության ուսումնական հաստատությունների բաժնի վարիչ Հակոբ Հակոբյանը եւ այլոք:

Կսովորեն գերմաներեն

ՀՀ Գյոթեի անվան գերմաներենի ուսուցման կենտրոնի եւ լուսավորության աշխատողների արհմիության համապետական կոմիտեի, Լուսաշխի տան համատեղ որոշմամբ Վանաձորում հիմնվել է գերմաներենի ուսուցման մասնաճյուղ, որի պատասխանատուն է հաստատվել մանկավարժական համալսարանի գերմաներենի դասախոս Անահիտ Ամինյանը: Կենտրոնի գոյությամբ հնարավոր կդառնա ավելի մոտիկից առնչվելու գերմանական մշակույթին, ժողովրդին եւ պատմությանը:

Կենտրոնի գործունեությանը աջակցություն է ցույց տալիս Գերմանիայում գործող Գյոթեի ինստիտուտը, որն իր մասնաճյուղերն ունի աշխարհի շատ երկրներում:

ՄԱՆՎԵԼ ՄԻԿՈՅԱՆ
Մեր սեփ. թղթակից, Վանաձոր

Ավելին անել հնարավոր չէր

«Հայգազարդ» պետական ձեռնարկության գլխավոր տնօրենի տեղակալ Ռոբերտ Հարությունյանի վերջին ուղեւորությունը Ֆրանսիա, ցավոք, գործնական նպատակներ չէր հետապնդում՝ Հայաստանի վառելիքային համալիրի կազմավորման հիմնադիրներից մեկին ծանր հիվանդությունը հաղթահարելու հույսն էր երկարատեւ ճանապարհորդության մղել:

Փարիզի օդանավակայանում հայրենիքից եկած եւ այնտեղ իսկական գործեր կիսատ թողած հայրենակցին պատրաստակամ եւ մեծ հոգատարությամբ դիմավորեցին ֆրանսահայ բարեգործներ տեր եւ տիկին Միքայել եւ Թամար Քոլարյանները: Ֆրանսիացի բժիշկներն իրենց հերթին ամեն ինչ արեցին փրկելու հանրապետությունում երկնագույն կրակը տարածող 55-ամյա վաստակաշատ շինարարի կյանքը, սակայն նրանք եւս անուժ գտնվեցին զգալիորեն խորացած հիվանդության դեմ...

Մխիթարական խոսքեր դժվար էր գտնել Ռ. Հարությունյանին ճանաչողների, գործընկերների եւ նրա հարազատների համար: Եւ միայն Ռոբերտի նկատմամբ հեռավոր երկրում ապրող, բոլորին անծանոթ ամուսինների մարդկային խորը վերաբերմունքն էր նրանց սրտերում ջերմության եւ բարության հավերժության զգացմունքներ առաջացնում, որն արդեն մի նոր բարեկամության սկիզբ է դնում, ինչպես հավաստիացնում է հանգուցյալի մայրը՝ տիկին Հռանուշ Արխատակյանն Ստեփանյանը, խմբագրությանը հղած հուզիչ նամակում:

Հ. Պ.

digitised by A.R.A.R.@

Նոր հրատարակություն

ՈՒՂԵՑՈՒՅՑ ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՕՎԿԻԱՆՈՍՈՒՄ

Հնարավորություն ունենք մեր ղեկավար աշխատողներին, մասնագետներին ու հասարակության լայն խավերին ներկայացնել անգլերեն հրատարակված մի եզակի աշխատություն՝ «ՄԱԿ-ի առեւտրի եւ զարգացման համաժողովի 1993 թ. զեկույցը» (Trade and development report, 1993): Եզակի նախ իր բնույթով, ապա՝ պարունակությամբ:

Հսկայական փաստացի տվյալներով, աղյուսակներով, վերլուծությամբ հարուստ հրատարակությունից կարելի է տեղեկանալ, նախեւառաջ, համաշխարհային տնտեսության իրավիճակին՝ արդյունքներին եւ հեռանկարներին:

«Միջազգային առեւտուր եւ ապրանքային շուկա» բաժնում բերված են աշխարհի զարգացած եւ զարգացող երկրների ապրանքների արտահանման եւ ներմուծման պատկերը բնութագրող ցուցանիշներ, ապրանքների գների շարժը, 1990-ական թթ. ապրանքային շուկաները եւ նրանց առանձնահատկությունները, առեւտրային քաղաքականության զարգացման հիմնական միտումները:

Այս փաստերին, իրադրությանը, միտումներին մեր մասնագետների իրազեկ լինելը կարեւորություն ունի հատկապես այսօր, երբ օրեցօր ավելի ու ավելի կարեւորվում, ինտենսիվանում է միջազգային շուկայում ապրանքների տեղաշարժերի գործընթացներին մեր հանրապետության ինտեգրացումը:

Խիստ հետաքրքիր եւ արժեքավոր տեղեկություններ կարելի է հանդիպել «Միջազգային կապիտալի շուկաներ» բաժնում: Այստեղ ծանոթանում ենք արտաքին ֆինանսավորման նախկինում եղած միտումներին, ֆինանսավորման այլընտրական տարբերակներին, ինչպես նաեւ Լատինական Ամերիկայի օրինակով քննարկման առարկա դարձած եզակի պարտավորությամբ արժեթղթերով (բոնդերով) արտաքին ֆինանսական հոսքի առանձնահատկություններին: Հենց այս բաժնում է, որ Կենտրոնական եւ Արեւելյան Եվրոպայի երկրների ու Հարավսլավիայի նախկին հանրապետությունների համար վարկի ապահովագրման պաշտպանության հնարավորությունները պատկերող աղյուսակի մեջ (ըստ վարկ արտահանող որոշ գործակալությունների տվյալների) նախկին ԽՍՀՄ հանրապետություններից մի քանիսի կողքին հանդիպում ենք Հայաստան անունը: Մեր հանրապետությանը հատկացվող արտաքին վարկի համար երաշխավորություն է տալիս գերմանական «Հերմես» կազմակերպությունը, չեն երաշխավորում Նիդեռլանդների եւ Միացյալ Թագավորության (Մեծ Բրիտանիա) վարկի արտահանման ընդարտամենտները: Այս առումով Հայաստանի իրավիճակը նման է Վրաստանին, Ղազախստանին, Մոլդովային, Խորվաթիային: Միեւնույն ժամանակ, հետաքրքրական է այն, որ առհասարակ արտաքին վարկերի երաշխավորությունից զրկված երեք պետությունների թվում Ալբանիայի եւ Ուզբեկստանի հետ է նաեւ Ադրբեջանը: Կարծում ենք, որ այս պարագայում մեր հանդեպ դիրքորոշման տարբերությունն էական հիմք է տալիս լավատեսության, եւ խոսում է մեր արտաքին քաղաքականության ձեռքբերումների մասին:

Country	Cover available from:	Cover not available from:
Albania	-	NCM, Hermes, ECGD
Armenia	Hermes	NCM, ECGD
Azerbaijan	-	NCM, Hermes, ECGD
Belarus	Hermes	NCM, ECGD
Bulgaria	Hermes [b]	NCM, ECGD
Croatia	Hermes	NCM, ECGD
Czech Republic	NCM, Hermes, ECGD	-
Estonia	Hermes	NCM, ECGD
Georgia	Hermes	NCM, ECGD
Hungary	NCM, Hermes, ECGD	-
Kazakhstan	Hermes	NCM, ECGD
Kyrgyzstan	Hermes	NCM, ECGD
Latvia	Hermes	NCM, ECGD
Lithuania	Hermes	NCM, ECGD
Moldova	Hermes	NCM, ECGD
Poland	Hermes	NCM, ECGD
Romania	NCM, Hermes	ECGD
Russian Federation	Hermes, ECGD	NCM
Slovakia	NCM, Hermes	ECGD
Slovenia	Hermes	NCM, ECGD
Tajikistan	Hermes	NCM, ECGD
Turkmenistan	Hermes, ECGD	NCM
Ukraine	Hermes	NCM, ECGD
Uzbekistan		NCM, Hermes, ECGD

Համաշխարհային տնտեսության զարգացման դինամիկան բնութագրող բաժնում արժեքավոր տեղեկություններ կարելի է քաղել զարգացած արդյունաբերական երկրների դեֆլյացիայի եւ արժեզրկման, ինչպես նաեւ համաշխարհային տնտեսական քաղաքականության (մասնավորապես՝ սեփականաշնորհման եւ հարկման) հնարավորությունների մասին:

Մերձսահարյան Աֆրիկայում կարգավորմանն ու ստագնացիային վերաբերող գլխում ծանոթանում ենք արտաքին շոկի եւ պարտքերի հոսքի պրակտիկային, արտահանման խրախուսման ու ներմուծման սահմանափակումներին, հասարակական հատվածի քաղաքական բարեփոխումներին, գյուղատնտեսության գնային ու մարկետինգային բարեփոխումներին:

Լատինական Ամերիկայի անկայունությունը քննարկող բաժնում փորձ քաղելու առումով ուշագրավ տեղեկություններ են բերված արժեզրկման եւ դրամի փոխանակման դրույքաչափերի, դրամական եւ ֆիսկալ (գանձարանային) հաջողությունների մասին:

Արեւելքին վերաբերող բաժնում ուշադրության կենտրոնը տեղաշարժված է դեպի Չինաստանի պոտենցիալ դերը, ապա՝ ասիական առեւտրի ու ինվեստիցիաների հնարավորությունները:

«Կենտրոնական եւ Արեւելյան Եվրոպայի պայքարը ու փոխակերպումը» գլուխը, ինչպես արդեն վերնագիրն է հուշում, նվիրված է նախկին «արեւելյան բլոկի» կենսագործության որոշ մանրամասներին, բարեփոխումների ոլորտներին եւ տեսակներին (գների ազատականացում, սեփականաշնորհում, ֆինանսական ազատականացում, արտաքին առեւտուր եւ վճարումներ, ֆիսկալ բարեփոխումներ): Արժեքավոր խորհուրդներ են բերվում կայունացման քաղաքականության համար: Վերլուծական նյութեր են ամփոփված արդյունաբերականացման, կայունացման եւ ստագֆլյացիայի (ընդհանուր եւ կառուցվածքային դիսբալանսներ, առեւտրային շոկ, վարկի ճնշում) վերաբերյալ:

«Պարտք» բաժինը գալիս է հաստատելու, որ պարտքի ճգնաժամն աշխարհում դեռ չի վերջացել: Ասպարեզում դեռ գոյություն ունի փոխադարձ պարտքերի խնդիրը (բերված են տվյալներ ըստ աշխարհի շրջանների): Իբրեւ առանձին հարց են ներկայացված կոմերցիոն դրամատների պարտքերը, Ռուսաստանի պարտքի ծառայությունը եւ արտահանման ունակությունը (պարտքը փակելու ուղիները):

Ինքնըստինքյան հասկանալի է, որ այս [illegible] ներկայացման մեջ հնարավոր չէ ամփոփել ու մատուցել տեղեկությունների այն ամբողջ ծավալը եւ բազմազանությունը, որ պարունակում է 221 էջանոց հոյակապ (նաեւ տպագրական առումով) գիրքը: Հնարավորության սահմաններում եւ ըստ նպատակահարմարության մենք դեպքից դեպք կանդրադառնանք այդ տեղեկություններին: Իսկ մինչ այդ մնում է ավելացնել, որ այս յուրօրինակ քարտեզն անփոխարինելի ուղեցույց է մասնագետների համար համաշխարհային տնտեսության օվկիանոսում:

ՄԱՐԳԱՐ ՄԵՆԵՇՅԱՆ
ԱՂԱՍԻ ԵՆՈՔՅԱՆ

Տ. Գ. ՄԱԿ-ի հրատարակությունների մասին տեղեկություն կարելի է ստանալ գրախանութներից կամ գրելով հետեւյալ հասցեով. ՄԱԿ, Հրատարակությունների վաճառքի բաժին, Նյու Յորք կամ Ժնեւ:

Քննարկում

Սահմանադրությունը պետք է լինի փոխզիջումային

Այսօր Սահմանադրության ընդունման վերաբերյալ քաղաքական մրցակցությունն այն աստիճանի է սրվել, որ ցանկացած քաղաքական քայլ ուղղակի թե անուղղակի Սահմանադրությանն է առնչվում: ԳԽ-ի քննարկմանն են ներկայացված մի քանի տարբերակ, սակայն բոլորի համար պարզ է, որ ասպարեզում կա նախագծի երկու տարբերակ, որոնց ետեւում կանգնած են երկու քաղաքական ուժեր՝ հանրապետությունում իշխող կուսակցությունը՝ ԳԽ Սահմանադրական հանձնաժողովի տարբերակով, եւ հավանական տեսքով ընդդիմությունը՝ Քաղաքացիական համաձայնության Սահմանադրական խորհրդի տարբերակով:

Ի՞նչն է պատճառը, որ Սահմանադրության շուրջ կատարվող ուժերի այսօրվա բեւեռացում: Չէ որ պետության կառուցման ձեւի առումով հենց ընդդիմադիր կուսակցությունների մեջ էլ կան լուրջ տարակարծություններ: Այս ամենն առաջին հերթին հնարավոր դարձավ այն պատճառով, որ երկու քաղաքական ուժերն էլ իրենց տարբերակներում ձգտում են ստեղծել իրենց համար առավել շահեկան վիճակ: Առաջին տարբերակը հնարավորություն է տալիս իշխող կուսակցությանը, առանց օգտվելու ժողովրդի վստահության քվեից, սակայն ունենալով հանրապետությունում ամենահեղինակավոր քաղաքական գործիչը (նախագահ Լ. Տեր-Պետրոսյանին), ուժեղ նախագահական իշխանության պայմաններում իրենց ձեռքում պահել իշխանության լծակները: Ընդդիմությունը, ասպարեզում չունենալով համազգային մակարդակի հեղինակավոր գործիչներ, սակայն հնարավոր բազմակուսակցական ընտրություններում ունենալով անհամեմատ ավելի մեծ հնարավորություններ, Սահմանադրության իր տարբերակի անցնելու դեպքում արագ կկարողանա ասպարեզից հեռացնել իշխող քաղաքական կուսակցությանը:

Նույն նպատակներին է ծառայում նաեւ Սահմանադրության ընդունման ձեւը: Պարզ է, որ հանրաքվեի դեպքում նախագահը եւ նրա զինակիցները կօգտագործեն նախագահի առկա հեղինակությունը, ռազմական եւ արտաքին քաղաքական հաջողությունները, շրջանների մեծ մասի ղեկավարների իշխանության լծակները, լրատվության էլեկտրոնային միջոցները եւ այլն: Սահմանադիր ժողովի կողմից Սահմանադրության ընդունման դեպքում ընդդիմությունը կօգտագործի քաղաքական պայքարի իր փորձը եւ հեղինակությունը: Ընդդիմությունն առավել շահեկան վիճակում կլինի, երբ քվեարկողն իր առաջ տեսնի ոչ թե սահմանադրության տարբերակներ, այլ քաղաքական կուսակցությունների ցուցակներ:

Անհրաժեշտ է նշել նաեւ, որ վերջին ժամանակներս կատարված որոշ խադարծություններ կարող են ավելացնել սահմանադրական պայքարի հնարավոր ձեւերի թիվը: Օրինակ, ԳԽ վերջին նստաշրջանում Ֆ. Ղազարյանի առաջարկը փաստորեն խորհրդարանը ինքնալուծարելու փորձ էր: Չպետք է մոռանալ, որ խորհրդարանն ընդդիմության առավել ազդեցիկ ամբիոններից է եւ նրա բացակայության պայմաններում իշխող քաղաքական ուժը հեշտությամբ կանցկացնի իրեն ձեռնտու տարբերակը: ԱԺՄ-ի առաջարկը ԳԽ նախագահությանն անվստահություն հայտնելու վերաբերյալ կարող է պաշտպանվել ՀՀՇ-ի կողմից, որից հետո խորհրդարանը կարող է հայտնվել անորոշ աշխատանքների երկարատեւ փուլում նոր նախագահություն ընտրելիս, երբ ՀՀՇ-ն ցանկանա խոչընդոտել այն: Հանրապետության նախագահը հետագայում կարող է օգտագործել այս վիճակը, խորհրդարանին մեղադրելով անպտուղ աշխատանքի մեջ, եւ իր վրա վերցնելով հանրաքվեի միջոցով Սահմանադրություն ընդունելու նախաձեռնությունը՝ կատարված փաստի առաջ կկանգնեցնի ընդդիմությանը: Միեւնույն ժամանակ ընդդիմությունը գիտակցաբար կարող է չմասնակցել այդ խաղին եւ, միավորելով բոլոր ընդդիմադիր եւ չեզոք ուժերը, իր ձեռքը վերցնել սահմանադրական նախաձեռնությունը:

Դժվար չէ պատկերացնել, թե ինչպիսի հսկայական ռիսկ է պարունակում նման պայքարը հակադիր ուժերի համար: Կողմերն այնպիսի ծայրահեղ մոտեցում ունեն Սահմանադրության վերաբերյալ, որ մաքուր տեսքով որեւէ մեկի տարբերակի անցնելու դեպքում մյուսին մնում են լոկ աղոտ քաղաքական հույսեր: Այն պարագայում, երբ կողմերից մեկն ամեն ինչ շահում է, իսկ մյուսը կորցնում ամեն ինչ, ոչ միայն քաղաքական պայքարի նախադեպային իրավիճակ է ստեղծվում, այլեւ վտանգավոր նախադեպ՝ ապագա քաղաքական հասարակության հիմքերը պայթեցնելու համար: Երբ կողմերն այսօր այս վիճակը լավ պատկերացնեն, ապա նրանք, թերեւս, չգնան վտանգավոր այդ ճանապարհով:

Երբ մենք Սահմանադրությանը մոտենանք ոչ որպես իրավաբանական, այլ որպես քաղաքական փաստաթղթի, ապա մեզ համար չեն կարող լինել լավ կամ վատ նախագծեր: Կարող են լինել անցնող կամ չանցնող, քաղաքական հետեւանքների առումով վտանգավոր, պատմության մեջ ցնցումներ առաջացնելու ընդունակ տարբերակ, եւ տարբերակ, որ հենված պետք է լինի քաղաքական բոլոր ազդեցիկ ուժերի փոխհամաձայնության եւ փոխզիջման վրա: Հանուն պետության եւ հասարակության կայուն վիճակի չի կարելի թույլ տալ, որ որեւէ առանձին քաղաքական ուժ այս պետությանը եւ այս ժողովրդին պարտադրի Սահմանադրության իրեն ձեռնտու տարբերակը:

Ահա թե ինչու անհրաժեշտ է, որ կողմերը հենց այսօր նստեն բանակցությունների սեղանի շուրջ: Ի՞նչ սկզբունքով: Առաջին, պետք է բացառվեն երկկողմանի ուժային պարտադրանքները: Երկրորդ, պետք է ապահովել հնարավորին չափ բարձրակարգ եւ անկախ փորձագետների ակտիվ մասնակցությունը: Երրորդ, կողմերից յուրաքանչյուրը պետք է սկզբունքային հարցերում հավասար զիջումների գնա:

Երկխոսությունը, որի ժամանակ կողմերից յուրաքանչյուրը զիջում է դիմացինի համար առավել անընդունելի կետերը, դրանով միաժամանակ ապահովագրում է իրեն ամեն ինչ կորցնելու ռիսկից:

Քաղաքական կամքի այսպիսի դրսեւորման դեպքում անպայման կստեղծվի ազգային համաձայնության Սահմանադրություն, որը լավագույն գրավականն է այսօրվա եւ վաղվա կայուն քաղաքական վիճակի համար: Բնականաբար, այդպիսի համաձայնողական Սահմանադրությունը թերեւս կարիք չի զգա ոչ հանրաքվեի, ոչ էլ Սահմանադիր ժողովի, այլ հավանաբար կընդունվի գործող Գերագույն խորհրդի կողմից:

ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ԴՈՒՐԳԱՐՅԱՆ

Ֆինանսներ

ՀՀ պետական բանկը ավելացնում է արժույթի փոխանակման կետերը

Ինչպես արդեն հայտնել ենք, անցած շաբաթվա վերջին ցրվել է Շահումյանի հրապարակում գտնվող վալյուտային սեւ շուկան: Սա տեղի ունեցավ ճիշտ այն ժամանակ, երբ ռուբլին սկսեց արագընթաց արժեզրկվել: Նոյյան տապան գործակալության թղթակիցը դիմեց ՀՀ կենտրոնական բանկի վալյուտային եւ տնտեսական արտաքին հարաբերությունների բաժնի վարիչ Զաքար Բոյաջյանին, խնդրելով պարզաբանել ստեղծված իրավիճակը: Զ. Բոյաջյանի խոսքերով, նմանատիպ խնդիրները պետք է լուծել առաջին հերթին տնտեսական միջոցներով, ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից առաջադրված տարբերակն է՝ ավելացնել վալյուտային փոխանակման կետերը: Ի դեպ, հոկտեմբերի 10-ի դրությամբ հանրապետությունում գործում է 64 փոխանակման կետ: Թեպետ կառավարությունը մեկնարկային գումար է փոխանցելու այդ կետերին, սակայն խնդիրը դրանով չի լուծվում: Գլխավոր խնդիրը մնում է կանխիկ դրամի բացակայությունը: Մի շարք բարդություններ են առաջանում անհրաժեշտ տարածքների եւ բարձր հարկերի (եկամտի 45 տոկոսը) հետ կապված: Այս իսկ պատճառով բանկի ստեղծած փոխանակման կետերում արժույթի վաճառքի գինը բարձրանում է:

Զ. Բոյաջյանը հայտնեց նաեւ, որ ռուբլու փոխանակման համար հիմք է ընդունվում Մոսկվայի Միջբանկային բորսայի փոխարժեքը: Այսպես, սեպտեմբերի 27-ին ՀՀ Կենտրոնական բանկը ՀՀ ֆինանսների նախարարության հետ համաձայնեցված սահմանել է հին եւ նոր ռուբլու հարաբերակցությունը՝ 1 ռուբլին - 1 ռուբլի 35 կոպեկ, հոկտեմբերի 12-ին՝ 1 ռուբլին - 1 ռուբլի 70 կոպեկ:

Թղթակցի այն հարցին, թե ինչով է բացատրվում այս արժեզրկումը, Զ. Բոյաջյանն ասաց, որ դա մեր վերաբերմունքն է մեր ապագայի հանդեպ. որքան ավելանում է անվստահությունը մեր ապագայի հանդեպ, այնքան արժույթի կուրսը աճում է: Կան օբյեկտիվ եւ սուբյեկտիվ պատճառներ: Այսպես, եթե շուկայի փակման օրը 1 դոլլարը 2800 ռուբլի էր, ապա այսօրվա դրությամբ՝ 2800-3000 ռուբլի:

ՆՏ

digitised by A.R.A.R.@

Կովկաս

ՀՅՈՒՍԻՍԱՅԻՆ ԿՈՎԿԱՍԻ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԹՆՋՈՒԿ. Ո՞ՐՆ Է ԱՊԱԳԱՆ

Հյուսիսային Կովկասը որպես աշխարհագրական միավոր Սեւ ծովից ձգվում է մինչեւ Կասպից ծովի ափերը: Նրա հարավային սահմանը Կովկասյան լեռնաշղթան է, հյուսիսից՝ Կումա-Մանիչյան իջվածքը: Հյուսիսային Կովկասի ընդհանուր տարածքը 245 հազար քառակուսի կմ է: Այդ ամբողջ տարածքը բաժանված է մի շարք երկրամասերի, ինքնավար մարզերի եւ հանրապետությունների. Դաղստան, Չեչնիայի Հանրապետություն, Ինգուշիա, Հյուսիսային Օսիայի ԻՀ, Կաբարդինա-Բալկարիա, Կարաչաեւո-Չերքեզիա, Կրասնոդարի եւ Ստավրոպոլի երկրամասեր: Մասնագետների հաշվարկներով այստեղ ապրում են մոտ 50 տարբեր ազգեր ու ազգություններ:

• Չեչնիա

Շատ հետաքրքիր է Չեչնիայի իրավիճակը, որը Ինգուշիայի Հանրապետության ստեղծումից հետո փաստորեն մեկուսացվել է արտաքին աշխարհից: Չեչնիայի շրջափակումն ուժեղացավ ընդդիմության աղստամբությունից հետո, որն ուժերը կենտրոնացրել էր Վերթերեչյան շրջանում, որտեղով անցնում է Ստավրոպոլի եւ Կրասնոդարի երկրամասերի հետ Գրոզնին կապող միակ ճանապարհը: Ռուսաստանի այս երկրամասերի հետ դեռեւս հուլիսին Չեչնիան ստորագրել էր առեւտրատնտեսական պայմանագրեր, որոնց համաձայն հացի եւ մթերքի փոխարեն Չեչնիան պարտավորվում էր նրանց նավթամթերք տալ: Չեչնիան պարբերաբար հանդես էր գալիս Ռուսաստանի հետ բանակցություններ սկսելու օգտին, որոնցում ենթադրում էր քննարկել առեւտրատնտեսական համագործակցության սկզբունքների, մաքսային համաձայնագրերի, նավթամթերքի առաքումների, դրամավարկային համակարգի եւ օրինապահ մարմինների համագործակցության մասին հարցերը:

Բաց երեւույթին, Կովկասում կազակների ակտիվացումից հետո, Չեչնիայի այս նախաձեռնությունները նույնպես մնացին լոկ որպես բարի ցանկություններ: Հայտնվելով այսպիսի անելանելի վիճակում, Չեչնիայի նախագահ Ջոհար Դուդաեւը փորձեց օգնության խնդրանքով դիմել Միջին Ասիայի մահմեդական հանրապետություններին եւ Ադրբեջանին:

Ինչպես վկայում են լավատեղյակ աղբյուրները, Ջոհար Դուդաեւն այցելել է Միջին Ասիայի, Մերձավոր Արեւելքի երկրներ, հանդիպել է չեչենական սփյուռքի ներկայացուցիչների, այդ երկրների եւ Ադրբեջանի ղեկավարների հետ, սակայն այդ ճանապարհորդությունը շոշափելի արդյունք չի տվել. Դուդաեւը Գրոզնի է վերադարձել գրեթե ձեռնունայն:

Սեպտեմբերին չեչենական մաֆիոզ խմբերը հերթական անգամ ֆինանսական կեղծ փաստաթղթեր օգտագործելով, Ստավրոպոլի 13 բանկերից հանել են 1200 միլիոն ռուբլի: Միեւնույն ժամանակ Չեչնիայում անց է կացվում դատական նիստ, որի ընթացքում Ռուսաստանին մեղադրում են 1944-57 թթ. չեչեն ժողովրդի ցեղասպանության մեջ: Սա խարխլում է տեղի ռուսալեզու բնակչության տրամադրությունը: Իրավիճակը մի՞թե շատ հաջողվեց խաղաղեցնել Չեչնիայի գլխավոր դատախազ Ի. Ալբաստովի հայտարարությունից հետո, թե «դատն ուղղված էր ոչ թե ռուս ժողովրդի, այլ իմպերիալիզմի եւ վելիկոռուսական շովինիզմի դեմ»: Ալբաստովի տվյալներով, 1944 թ. Չեչենա-Ինգուշիայից Սիբիր, Միջին Ասիա եւ Ղազախստան են աքսորվել 500 հազար չեչեններ եւ ինգուշներ:

Ժամանակ առ ժամանակ Չեչնիան իր մասնակցությունն է բերում Հյուսիսային Կովկասի քաղաքական իրադարձություններին: Ջոհար Դուդաեւը դեպքերի հետագա ընթացքի վերաբերյալ հետեւյալ կանխագուշակումն է անում. երբ Ինգուշիան դուրս գա Ռուսաստանի կազմից, ինչը՝ նրա կարծիքով անխուսափելի է, Ինգուշիան եւ Չեչնիան կհայտնվեն լիակատար շրջափակման ու մեկուսացման մեջ: Դրանից հետո կսկսվի Ռուսաստանի փլուզումը, որի առաջին քայլը կլինի Դաղստանի անջատումը: Չնայած Ռուսաստանի ղեկավարության հնարավոր ճիգերին, այդ գործընթացը կանգնեցնել անհնարին կլինի: Դուդաեւի կարծիքով, Ռուսաստանի կազմից դուրս եկող հյուսիսկովկասյան հանրապետությունները աստիճանաբար կմիավորվեն միացյալ քաղաքական-տնտեսական տարածքում: Դա հենց այն նպատակն է, որն իր առջեւ դրել է Կովկասյան տուն կազմակերպությունը, որի կենտրոնը Գրոզնիում է: Ռուսաստանի ղեկավարությունը, իհարկե, դա չի կարող թույլ տալ, այդ պատճառով էլ ստեղծել է խորհրդակցական կազմակերպություններ, որոնց կազմում ընդգրկվում են Ստավրոպոլի եւ Կրասնոդարի երկրամասերը, որոնց բնակչությունը հիմնականում ռուսներ են:

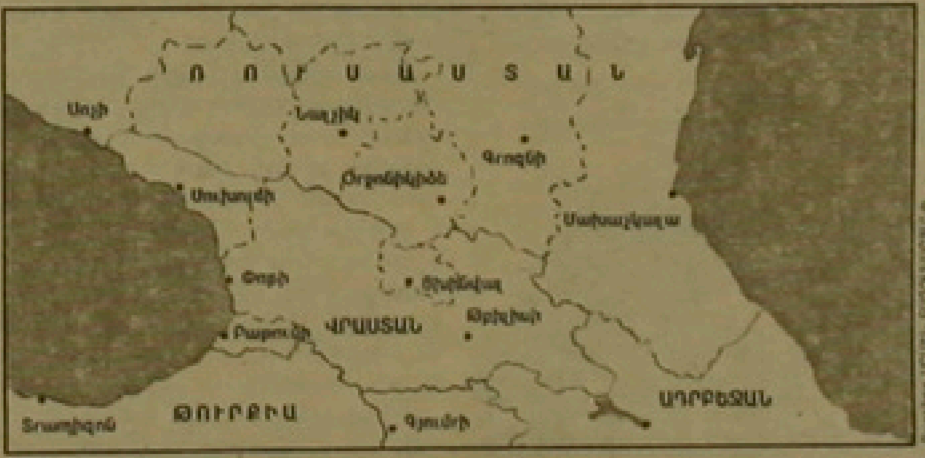

Օս-ինգուշական հիմնախնդիրը

Վիկտոր Պոլյանիչկոյի սպանությունից հետո այս պայթյունավտանգ շրջանում իրավիճակն ավելի է սրվել: Դեռեւս սեպտեմբերին Ինգուշիայի նախագահ Ռուսլան Աուշեւը ափսոսանք հայտնեց, որ Հյուսիսային Օսիայի ղեկավարությունը հրաժարվում է նախկին համաձայնագրերից, այն պահին, երբ դրանից մեկ օր առաջ Հյուսիսային Օսիայի բնակչությունը ղեկավարության առջեւ պայման էր դրել դուրս գալ Ռուսաստանի կազմից, եթե Պրիգորոդնի շրջանում դաշնային կառավարում մտցնեն:

«Հյուսիսային Օսիան ոչ սահմանադրական միջոցների դիմելու առիթ չի տալիս», հայտարարել է հանրապետության գլխավոր դատախազ Յուրի Սիդակովը: Նա ինգուշական կողմի պահանջները որակեց որպես տարածքային ներտումների ի կատար ածելու փորձ:

Հյուսիսային Օսիայի հասարակական-քաղաքական եւ ազգայնականական կազմակերպությունները Ռուսաստանի խորհրդարանից պահանջել են «անհապաղ լուծել Ինգուշիայի սահմանների հարցը»: Նրանք պահանջեցին նաեւ «Ճնշված ժողովուրդների վերականգնման» օրենքի տարածքային վերականգնման մասին 6-րդ կետի վերացում:

Ինչպես հայտնի է, այս օրենքն ընդունվել է 1991 թ. ապրիլի 26-ին Ռուսաստանի խորհրդարանի կողմից: Հյուսիսային Օսիայում կարծում են, որ 1992 թ. աշնանը հենց այդ փաստաթղթի պատճառով սկսվեցին օս-ինգուշական բախումները Պրիգորոդնի շրջանում: Ինգուշական կողմը հավակնում է վերադարձնել Հյուսիսային Օսիայի Պրիգորոդնի շրջանը, որը մինչեւ 1944 թ. գտնվում էր Չեչենա-Ինգուշիայի կազմում: 1944 թ. գրեթե ողջ ինգուշ ժողովրդի Սիբիր եւ Կենտրոնական Ասիա աքսորելուց հետո Պրիգորոդնի շրջանը մտցվեց Հյուսիսային Օսիայի կազմի մեջ:

Հյուսիսային Օսիայի հասարակական-քաղաքական շարժումների ներկայացուցիչները կոչ են անում «հրաժարվել տարածքային բոլոր պահանջներից, քանզի դրանց իրագործման փորձերը կպայթեցնեն ոչ միայն Հյուսիսային Կովկասը, այլեւ ողջ Ռուսաստանը»:

Իսկ ինգուշական կողմն այդ ընթացքում տարածում է հայտարարություն, որի համաձայն Հյուսիսային Օսիան, ըստ «Ճնշված ժողովուրդների վերականգնման մասին» օրենքի, պետք է բերեմյան կազակներին վերադարձնի Մոզդոկի, իսկ ինգուշներին՝ Պրիգորոդնի շրջանները:

Եւ այստեղ նորից կազակության քարտը խաղարկելու փորձ եղավ, ինչին միացյալ կազակությունը, որի համակրանքն ավելի շատ քրիստոնյա օս ժողովրդի կողմն է, հայտարարեց, թե սեպտեմբերից Հյուսիսային Օսիայի պաշտպանությունն իրենք են ստանձնելու:

Վրաստան-Հվ. Օսիա

Այս ամենին գումարվեց Հարավային Օսիայի ԳԽ Վրաստանի կողմից դուրս գալու եւ Հյուսիսային Օսիային միանալու որոշումը: Հաշվվեցին նույնիսկ Վրաստանի հասցրած վնասները 43 մլրդ ռուբլի, ավերված քաղաքներ ու գյուղեր, մարդկային զոհեր:

Սակայն այդ ամենն արվում էր վրաց-աբխազական թեժ կռիվների ֆոնի վրա: Արդեն սեպտեմբերին, վրաց-աբխազական հակամարտության խաղաղ կարգավորման բանակցությունների ժամանակ, երբ Ռուսաստանը բացեիբաց հայտարարեց, որ ինքը Վրաստանից տարածքային պահանջներ չունի, բավական հետաքրքիր իրավիճակ ստեղծվեց: Այսպես, Հարավային Օսիայի ներկայացուցիչները որոշեցին վարել ավելի մեղմ քաղաքականություն եւ Վրաստանի ղեկավարության հետ բանակցություններ սկսել: Արմատականները պնդում էին, որպեսզի իրենց հանրապետությունը կարգավիճակ ընտրի, քանի որ այնտեղ անցկացրած հանրաքվեի արդյունքները համապատասխանում են դրան: Ինչպես հայտարարել է Հյուսիսային Օսիայի ԳԽ նախագահ Ախսարբեկ Գալազովը, «Հարավային Օսիայում լուծում պահանջող առաջին հարցը պետական իշխանության բոլոր մակարդակների մարմինների ստեղծումն է»: Հյուսիսային Օսիայի ղեկավարությունն, ըստ երեւույթին, դեմ չի գալիս Հարավային Օսիայի ղեկավարության արմատական տրամադրվածությունը: Այդ պատճառով էլ, Հարավային Օսիայի վարչապետ Օլեգ Թեզիեւի եւ խորհրդարանի նախագահի տեղակալ Ալան Չոչիեւի պաշտոնից հեռացման փաստերը մեկնաբանելիս, Գալազովը նշել է, թե անհրաժեշտ է պարբերաբար բանակցել եւ խորհրդակցել Վրաստանի ղեկավարության հետ: Եւ երբ դրանք մի՞թե շատ կանոնավոր անցկացվեն, ապա Հարավային Օսիան ավելի հեշտությամբ կլուծի իր քաղաքական կարգավիճակի հարցը:

Այսպես թե այնպես, Ռուսաստանը շահագրգռված է այս շրջանում status-quo-ի պահպանմամբ, քանի որ միայն այդ դեպքում կարող է այնտեղ պահպանել իր զորքերի ներկայությունը, ընկած Վրաստանի հետ պայմանագրով նախատեսված խաղաղապահ զորքի քանակով:

Ռուսական ներկայությունը

Այսպիսով, Հյուսիսային Կովկասի քաղաքական իրավիճակն ամբողջությամբ հսկվում է Ռուսաստանի իշխանությունների կողմից.

1. Մոսկվայի վերջին իրադարձությունները բացահայտեցին հյուսիսկովկասյան տեղական իշխանությունների դիրքորոշումը: Նալչիկից, Ստավրոպոլից եւ Կրասնոդարից ստացված տեղեկությունների համաձայն, այդ շրջաններն ավելի հակված էին ԳԽ-ի կողմը: Այս կապակցությամբ հարկ է նշել, որ 1991 թ. Հյուսիսային Կովկասի շատ առաջնորդներ իրենց աջակցությունը հայտնեցին ԳԿՉՊ-ին: Կուսակցական վերնախավն այս շրջանում դեռ շատ ազդեցիկ է: Այն ներթափանցել է առեւտրական կառույցները, կազակական շարժումը: Իհարկե, դժվար է պատկերացնել մահմեդական եւ խիստ կրոնապաշտ կազակական համազգեստով քաղաքի փողոցներում ծիսավարժելիս: Լճացման ժամանակների ավանդույթները չեն մոռացել Հյուսիսային Օսիայում, նույնիսկ հանրապետության անվանումը չեն փոխել. Հյուսիս-Օսական Սոցիալիստական Ինքնավար Հանրապետություն:

Կոմկուսի դիրքերն ուժեղ են նաեւ Կաբարդինա-Բալկարիայում, որտեղ այն դեմ քվեարկեց հունիսի ամսին մշակված սահմանադրության նախագծին:

Մյուս, շատ կարեւոր գործոնը սեփականաշնորհումն է: Այս շրջանում այն շատ դանդաղ տեմպ է կազմում: Կոլտնտեսություններն ու խորհտնտեսությունները ինչպես կային, այնպես էլ մնում են: Ֆերմերային տնտեսություններ գրեթե չկան: Եւ դա այդքան հասկանալի է շրջանում:

Ռուսաստանի դեր է խաղացել նաեւ այն հանգամանքը, որ այստեղի ժողովուրդները բազմիցս դիմել են Ռուսաստանի ԳԽ-ին այս կամ այն բարդ հարցը լուծելու խնդրանքով: Չնայած ԳԽ-ն ոչ մի որոշում չէր ընդունում, այնուամենայնիվ դրանով ուշադրությունը կենտրոնացնում էր իր վրա:

2. Ռուսաստանը հետեւողականորեն ամրապնդում է իր ռազմական ներկայությունն այս շրջանում, որպես Կովկասյան տան եւ Կովկասի լեռնային ժողովուրդների համադաշնության կազմակերպությունների հակակշիռ: Ռուսաստանի ղեկավարությունը ստեղծեց ՀԿԺՌԱ-ն, որի կազմում ընդգրկվել են Հյուսիսային Կովկասի յուրաքանչյուր սուբյեկտից ենթական անդամ:

Հյուսիսային Կովկասի ժողովրդավարական ուժերի համագումարի նպատակն է նպաստել շրջանի հակամարտությունների կարգավորմանը: Ամեն ինչից երեւում է, որ այս նոր կազմակերպությունը ոչ այլ ինչ է, քան Ռուսաստանի ղեկավարության Կովկասի ժողովուրդներին իրենց «բնակարաններում» «de ride et impera» սկզբունքով խցկելու փորձ:

Լավատեղյակ աղբյուրներից հայտնի դարձավ, որ նման փորձ արվել է նաեւ Անդրկովկասում: Ըստ այդ գաղափարի, առաջին փուլում կարող են դաշնային հարաբերություններ ստեղծվել Անդրկովկասի ազգային միավորների՝ Հայաստանի, Ադրբեջանի եւ Վրաստանի միջեւ: Այսինքն, մենք ստացանք Անդրֆեդերացիայի ժամանակակից տարբերակը, որի 1936 թ. փլուզման ժամանակ բոլոր վիճելի հարցերը լուծվեցին Հայաստանի տարածքների հաշվին: Մեզ առաջարկվում են հնացած «ազգային» սկզբունքի պետության կազմակերպման համար: Բայց մեր ժամանակը պահանջում է պետական քաղաքականություն մոտեցում բոլոր այդ հարցերին:

ՌՈԶԱ ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ
Պատմագիտության թեկնածու

Չեչնիայում ընտրություններ չեն անցկացվի

Չեչնիայի մամուլի եւ տեղեկատվության նախարար Մովլադի Ուդուգովը հայտարարեց, թե հանրապետության տարածքում Ռուսաստանի նոր Դաշնային ժողովի պատգամավորների ընտրություններ չեն անցկացվի, քանի որ դա «հարեւան հանրապետության օրենսդիր մարմինն է»: Դրա հետ մեկտեղ նա նշեց Չեչնիայի նախագահ Ջոհար Դուդաեւի հայտարարությունը, ըստ որի Չեչնիան 1991 թ. նոյեմբերի 27-ից անկախ ինքնիշխան պետություն է եւ բնական է, որ հարեւան պետության ընտրություններին չի մասնակցելու:

Ուդուգովը նշեց, որ Գրոզնին պատրաստ է ցանկացած պահի սկսել Մոսկվայի հետ երկխոսությունը, որպեսզի կարգավորվեն Չեչնիայի եւ Ռուսաստանի միջեւ ծագած բոլոր հարցերը: Չեչենական նախարարը հայտնեց ԻՏԱՌ-Տ-ի թղթակցին, որ Գրոզնիում արդեն երկրորդ օրն է փողոցային հանրահավաքներ են անցկացվում Ռուսական խորհրդարանին աջակցելու պահանջով: Ուդուգովը խոստովանեց, որ չեչենական խորհրդարանում կան մարդիկ, որոնք «ամբողջ սրտով կողմ են այդ հանրահավաքի մասնակիցներին»: ԻՏ

Տնտեսական շուկա Հյուսիսային Կովկասում

Ինչպես հոկտեմբերի 7-ին Պոստֆակտումի թղթակցին հայտնել են Հյուսիսային Կովկասի հանրապետությունների, երկրամասերի եւ մարզերի սոցիալ-տնտեսական համագործակցության ասոցիացիայի քարտուղարությունում, միացյալ տնտեսական շուկա ստեղծելու նպատակով շրջանում նախատեսվում է հիմնել միացյալ հեռախոսային կապ, ինչպես նաեւ հիմնադրել «Կովկասի շուկա» եւ «Պրոդինվեստ» միավորումները: Դրանց ստորաբաժանումները կտեղակայվեն շրջանի մեծածախ առեւտրային կենտրոններում: ՆՏ

Հոկտեմբերի 20-22-ը Կրգըզստանը կհյուրընկալի Ռաֆսանջանիին

Հոկտեմբերի 20-22-ը պաշտոնական այցով Կրգըզստանում կգտնվի Իրանի Իսլամական Հանրապետության պետական պատվիրակությունը հանրապետության նախագահ Ռաֆսանջանիի գլխավորությամբ: Այցի շրջանակներում նախատեսվում են պաշտոնական բանակցություններ, հանդիպում Կրգըզստանի նախագահ Ասկար Ակաեւի, ԳԽ պատգամավորների, վարչապետի հետ: Ենթադրվում է ստորագրել 7 փաստաթղթեր, այդ թվում առեւտրատնտեսական համաձայնագիր, ծառայողական աշխատելումնեի, գիտության եւ տեխնիկայի բնագավառում համագործակցության պայմանագիր: ՆՏ

ԱՄՆ-ը օգնություն ցույց կտա Տաջիկստանին

Երկուշաբթի Դուշանբե է ժամանել նորանկախ երկրներին մարդասիրական տնտեսական օգնության գծով ԱՄՆ վարչակազմի օգնական Թոմաս Սայմոնսը: Ինչպես ԻՏ-ին հաղորդել են Տաջիկստանի արտգործնախարարությունում, բանակցություններ են նախատեսված հանրապետության վարչապետ Աբդումալիկ Աբդուլլոջանովի, էկոնոմիկայի եւ գյուղատնտեսության նախարարների հետ: Ենթադրվում է, որ բանակցությունների ընթացքում շոշափվելու են Տաջիկստանի խորհրդարանի նախագահ Ռախմոնովի այցի ընթացքում Տաջիկստանին ԱՄՆ կողմից խոստացված տնտեսական օգնության ծրագրի մանրամասները: ԻՏ

Հրեական Ինքնավար Մարզում ստեղծվում է ժողովրդավարական բլոկ

Բիրոբիջանում ստեղծվել է Հրեական Ինքնավար Մարզի (Հեռավոր Արեւելք) ժողովրդավարական ուժերի բլոկի կազմակերպման նախաձեռնող խումբ: Նրա տարածքում գործող հասարակական-քաղաքական շարժումները, կուսակցությունները որոշել են միավորել իրենց գործունեությունը նախընտրական արշավում կենտրոնացնելու համար: Հոկտեմբերի 12-ին անցկացվեց բլոկի ձեւավորման ավարտական կազմակերպական կոնֆերանսը: Նոր ռուսական խորհրդարանի ընտրությունները նախատեսվում են դեկտեմբերի 12-ին: ԻՏ

digitised by A.R.A.R.@

Միջին Արևելք

ՃՆՇՈՒՄՆԵՐԸ ԾԱՎԱԼՎՈՒՄ ԵՆ ԱՐԱԲԱԿԱՆ ԲՈՅԿՈՏԻ ՎԵՐԱՑՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

Սեպտեմբերի 13-ին Վաշինգտոնում ՊԱԿ-Իսրայել համաձայնագրի ստորագրումից հետո նկատվում է, որ ԱՄՆ-ը հորդորում է անվտանգության և տնտեսական առումով իրեն մոտիկ կանգնած արաբական և իսլամական պետություններին, իսկ ոմանք ասում են, թե ճնշում է գործադրում նրանց վրա, որ պետք է տնտեսական ու դիվանագիտական կամուրջներ գցեն Իսրայելի հետ: 45 տարուց ի վեր շարունակվող Իսրայելի նկատմամբ արաբական տնտեսական բոյկոտը համարվում է այն կարևոր խոչընդոտներից մեկը, որը թեև մասամբ հանվել է, բայց դեռևս ներգործուն խաղաքարտ է արաբների ձեռքին ընթացող խաղաղության բանակցություններում: Այդ մասին է ստորև որոշ կրճատումներով զետեղված հոդվածը, որը քաղել ենք սիրիական «Ալ-Բաաս» օրաթերթի սեպտեմբերի 30-ի համարից: Այն պատրաստվել է թերթերի ուսումնասիրությունների բաժնի կողմից: «Ալ-Բաաս» օրաթերթը Սիրիայում իշխող արաբական սոցիալիստական Բաաս կուսակցության պաշտոնաթերթն է:

Ի կատարումն «Նախ Գազան և Երիքով» համաձայնագրի նպատակների, որը մի շարք արաբ քննադատներ բնութագրեցին իբրև «խաղաղական կամուրջ դեպի արաբական տնտեսություն» ԱՄՆ-ի աջակցությամբ, Իսրայելը սկսեց կենտրոնանալ արաբական բոյկոտի վերացման վրա: Սեպտեմբերի 19-ին Ալեքսանդրիա (Եգիպտոս) այցելելով, Իսրայելի վարչապետ Իցհակ Ռաբինը անկեղծ գտնվեց, երբ նախագահ Հոսնի Մուբարաքին հանդիպելով, նրան խնդրեց գործել այդ նպատակն իրականացնելու համար, քանզի, նրա կարծիքով, «Ես արդեն տվել եմ և հասել է ստանալու իմ հերթը»: Նա պարզաբանելով ավելացրեց, թե «արաբական երկրները, որ 45 տարուց ի վեր ասում են, որ պաղեստինյան դատը Միջին Արևելքի հակամարտության էությունն է, պետք է հիմա ցուցաբերեն իրենց գործնական աջակցությունը համաձայնագրին՝ և ֆինանսներով, և Իսրայելի դեմ եղած բոյկոտի վերացումով, և նրա հետ բնականոն կապերի հաստատումով»:

Հետևաբար արաբական տնտեսական աղբյուրներն ակնկալում են, որ Իսրայելի դեմ արաբական բոյկոտի վերացման հարցը կդառնա ամերիկյան ջանքերի գլխավոր առանցքը Միջին Արևելքում խաղաղություն հաստատելու ուղղությամբ: Նույն աղբյուրները հավանական համարեցին ամերիկյան ճնշումների խստացումը արաբական մի քանի երկրների նկատմամբ, նրանց դրդելով այն բանին, որ Արաբական լիգայի խորհուրդը որոշում ընդունի բոյկոտը դադարեցնելու վերաբերյալ: Սա այն բանից հետո, երբ ձախողվեցին ԱՄՆ-ի գործադրած նախորդ ճնշման փորձերը, որոնք նպատակաուղղված էին արաբական առանձին երկրների կողմից նման որոշում ընդունելուն:

Դիտորդները բոյկոտը վերացնելու արագացման նպատակը վերագրեցին մի քանի պատճառների, որոնցից ամենակարևորներն են.

1. Իսրայելի ցանկությունը՝ բոյկոտի վերացման բեմն հետո պահելու խաղաղության բանակցություններից և դրա արդյունքներից: Դրանով նա ձգտում է արաբներից խլել ամենակարևոր զենքը, որով նրանք բարելավում են իրենց բանակցելու դիրքն ընդդեմ Իսրայելի:

2. Իրականացնել Իսրայելի փափագը այն հարցում, որ տնտեսական խաղաղությունը առաջ անցնի քաղաքական խաղաղությունից այն տեսակետից, որ տնտեսական հարաբերությունները խաղաղության հիմք են շրջանում և որ անհնար է ստեղծել նման հարաբերություններ առանց բոյկոտին վերջ դնելու:

Եւ երբ նախորդ՝ Լիկուդի կառավարությունը մերժեց նախագահ Հոսնի Մուբարաքի առաջարկը, որը ստացել էր արաբական որոշ պետությունների հավանությունը և որը նախատեսում էր վերացնել Իսրայելի հանդեպ արաբական բոյկոտը՝ վերաբնակեցման կասեցման դիմաց, ապա Ռաբինի գլխավորած աշխատավորական կուսակցությունը հետամուտ է եղել ակտիվ և լուրջ գործունեության իրագործելու համար այս նպատակը՝ նկատելով բոյկոտի վերացման նշանակությունից որպես առաջավոր քայլ մեծ Իսրայելի իրականացման ճանապարհին, այնուհետև շրջանում ձգտել տնտեսական գերիշխանության:

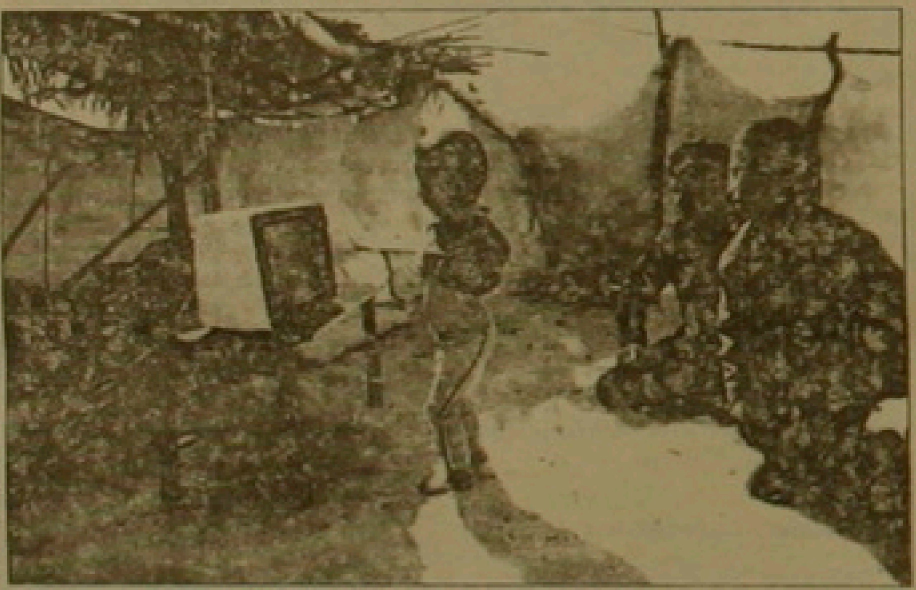

Դա է հաստատում Յ. Ռաբինին ներկայացված իսրայելական առևտրի պալատի զեկույցը, որի մեջ Դ. Գիլերմանը նրանից պահանջեց այս իղձն իրականացնելու գործում ջանք թափել ԱՄՆ-ի օժանդակությունը ստանալու: Զեկույցում նշվում է, թե բոյկոտը իսրայելական տնտեսությանը շուրջ 45 միլիարդ դոլարի վնաս է հասցրել:

Իսրայելական տեղեկատվության համար սովորական է դարձել հոգեբանական պատերազմի օգտագործումը արաբական աշխարհի հետ մղեցած իր ռազմական, քաղաքական, անգամ տնտեսական բոլոր մարտերում: Հոգեբանական պատերազմի բնագավառում իսրայելցիները իրենց լիակատար գոհունակությունը հայտնեցին Եգիպտոսի հետ արձանագրված առևտրական և տուրիստական համագործակցության արդյունքների համար, բայց և այնպես եգիպտացիները ընդունեցին երկու երկրների միջև հարաբերությունների հիմնադրումը ըստ կարգավորման սկզբունքի, որի համար պնդել էր Իսրայելը, բայց գործնականում դեռևս փոխադարձ առևտուր և գործակցություն գոյություն չունեն: Իսրայելը նույնպես ձախողվեց լիբանանյան տնտեսություն թափանցելու գործում, քանի որ լիբանանցիները մերժեցին համագործակցել նրա հետ 1982 թ. ներխուժումից հետո:

Այստեղից, համաձայն իսրայելական տեսակետի, պարզվում է արաբական բոյկոտի վերացման կարևորությունը, որպեսզի նա կարողանա տնտեսական համագործակցության կամուրջներ գցել դեպի արաբական աշխարհի խորքն այնպես, որ միաձուլվի այդ երկրների տնտեսությունների հետ և օգտվի դրանց պաշարներից: Սակայն ո՞րն է արաբների դիրքորոշումը:

Երբ արաբական շատ երկրներ դեռևս գտնում են, որ բոյկոտը շարունակվում է, ապա կան այլ արաբական երկրներ, որոնք խախտեցին բոյկոտելու կանոնակարգը և, իրոք, դադարեցին գործել դրա սկզբունքով: Եգիպտոսը վերջ դրեց տնտեսական բոյկոտին ըստ Քեմփ Դևիդի համաձայնագրի, որում մեջբերվում է, թե երկու կողմերը համաձայնվում են, որ նրանց միջև բնականոն հարաբերություններն ընդգրկելու են լիակատար ճանաչումը, դիվանագիտական, տնտեսական և մշակութային կապերը և այլն: Ի դեպ, եգիպտացի մի քննադատ պատմում է, թե ինքը հանում է «Պատրաստված է Իսրայելում» պիտակը նույնիսկ գյուղատնտեսական գործիքների վրայից, որոնք նա վաճառում է Եգիպտոսում:

Քեմփ Դևիդից հետո առաջին ռազմական և բացահայտ քայլը եղավ Քուվեյթի կողմից, որը վերջերս հայտնեց, թե ինքն այլևս չի պարտավորվում հետևել Իսրայելի ուղղակի բոյկոտին: Այնուամենայնիվ, կան ուրիշ արաբական երկրներ, որոնք հրաժարվել են անուղղակի բոյկոտից՝ ազգային շահերի նկատառումներից ելնելով:

Արաբական լիգայի գլխավոր քարտուղար Ասմատ Աբդել-Մաջիդը գտնում է, որ «արաբական բոյկոտի ավարտը միայն հավաքական որոշում կարող է լինել և պահանջում է լիգայի խորհրդի համաձայնությունը»: Նա հայտնեց նաև, որ «այն հանգամանքները, որոնք պարտադրեցին բոյկոտը, դեռ չեն փոխվել, այդինքն անհրաժեշտ է հասնել Միջին Արևելքի խնդրի արդար և համապարփակ կարգավորմանը»: Ընդ որում, արաբական լիգային պատկանող Իսրայելին բոյկոտելու գրասենյակը արգելում է որևէ տնտեսական համագործակցություն եբրայական պետության հետ, ինչպես նաև այն ընկերությունների հետ, որոնք կատարում են ֆինանսական կամ առևտրական գործառնություններ այդ երկրի հետ և որոնց անուններն արձանագրված են սև ցուցակում:

Այսօր լուրեր են տարածվում արաբ և իսրայելցի պատասխանատուների հանդիպումների մասին, որոնք քննարկում են ֆինանսական և տնտեսական խնդիրներ, թեև այս երկրները դեռևս չեն ստեղծել որևէ պաշտոնական դիվանագիտական հարաբերություններ: Ըստ երևույթին, Իսրայելն առաջին հերթին ցանկանում է տնտեսական խաղաղություն:

Պատրաստեց
ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՄՈՒՍԵՅԱՆԸ

Լուրերի Հոսք

Լեբեդ. Պրիդնեստրովիեի գրոհայինները մասնակցել են Մոսկվայի իրադարձություններին

Պրիդնեստրովիեում տեղակայված Ռուսաստանի 14-րդ բանակի հրամանատար գեներալ լեյտենանտ Ալեքսանդր Լեբեդը չի բացառում պրիդնեստրովյան գրոհայինների մասնակցությունը հոկտեմբերի 3-4-ի Մոսկվայի իրադարձություններին: Ելույթ ունենալով Տիրասպոլի կաբելային հեռուստատեսությամբ, նա հայտարարեց, որ չնայած Պրիդնեստրովիեի իշխանությունների պնդումներին, Տիրասպոլի ղեկավարները Մոսկվայի իրադարձությունների մասնակից են, իսկ զինված գրոհայինները Ռուսաստանի մայրաքաղաք են ուղարկվել ոչ առանց նրանց գիտության: Գեներալ Լեբեդի կարծիքով, անհրաժեշտ է պատասխանատվության ենթարկել Պրիդնեստրովիեի ինքնակոչ հանրապետության անվտանգության նախարար Վադիմ Շևցով-Անտիֆեևին և պաշտպանության նախարար Ստանիսլավ Խաջիևին: «Եթե նրանք պատասխանատվության չենթարկվեն, չկրեն իրենց պատիժը, ապա դրանից խիստ կտուժի Պրիդնեստրովիեի հեղինակությունը», նշեց Լեբեդը: Հայտարարելով, որ «արյունահեղության հեղինակ Ալեքսանդր Ռուցկոյը խաղամոլ դիակ է», գեներալը նշեց, որ իր համար Ռուսաստանի փոխնախագահն այլևս գոյություն չունի որպես զինակից ու ընկեր (Ա. Ռուցկոյը և Ա. Լեբեդը միասին ծառայել են Աֆղանստանում): 14-րդ բանակի հրամանատարը ասել է, որ նախագահ Ելցինի սեպտեմբերի 21-ի հրամանագրից անմիջապես հետո ԳԽ-ի կողմից իրեն առաջարկվել է ղեկավարել պաշտպանության նախարարությունը: Սակայն ինքը դիմակայել է ԳԽ նախագահին ու զուգահեռ իշխանություններ ստեղծելու գաղափարը համարել «խելագարություն»: ԻՏ

Ռուս եկեղեցին դեռևս չի որոշել, կարելի՞ է Լենինին թաղել որպես քրիստոնյայի

Ռուսական ուղղափառ եկեղեցին առայժմ չի մշակել հստակ դիրքորոշում Վլադիմիր Իլյիչ Ուլյանովին (Լենին) հուղարկավորելու կապակցությամբ: Այդ մասին ԻՏ-ի թղթակցի հետ ունեցած զրույցի ժամանակ հայտարարեց Մոսկվայի պատրիարքության աշխատակիցը: Միևնույն ժամանակ, պրոլետարիատի առաջնորդի աճյունը թաղելու որոշումը «կարելի է միայն ողջունել, քանի որ զմռսումը երբեք Ռուսաստանում հուղարկավորության ընդունված ձև չի եղել»: Նրա կարծիքով, Լենինի թաղման ժամանակ անհրաժեշտ ուղղափառ արարողությունների հարցը պետք է քննարկվի առանձին, քանի որ հայտնի չէ, արդյոք Լենինը քրիստոնյա՞ է եղել: Չնայած մկրտված լինելուն, պրոլետարական հեղափոխության առաջնորդը «ակնհայտ է, որ քրիստոնյա չի եղել, քանի որ իր կյանքով, գործունեությամբ և հայացքներով բավական հստակ դրսևորել է իր բացասական վերաբերմունքը կրոնի նկատմամբ»: ԻՏ

20 տեղ բռնագաղթվածներին

Հոկտեմբերի 11-ին Սիմֆերոպոլում շարունակում էր աշխատանքը «Ղրիմի Հանրապետության Գերագույն խորհրդի ընտրությունների մասին» օրենքի լրամշակման համաձայնեցնող հանձնաժողովը: Հանձնաժողովը կոչված է արտահայտվել Ղրիմի Գերագույն խորհրդի նախագահության առաջարկության՝ բռնագաղթված ժողովուրդներին տեղ հատկացնելու մասին: Նախագահությունը սեպտեմբերի նստաշրջանում հայտարարեց, որ անհրաժեշտ է խորհրդարանի կազմը 80-ից հասցնել 100 մարդու: Նրանցից 20 տեղ կտրվի բռնագաղթված ժողովուրդներին հետևյալ սկզբունքով. 14 տեղ Ղրիմի թաթարներին, մնացած 6-ը՝ հայերին, հույներին, գերմանացիներին, բուլղարներին, կարաիմներին: Սակայն պատգամավորների մեծ մասը դեմ է քվեարկել լրացուցիչ տեղեր հատկացնելու հարցին: ԻՏ

Պաղեստինին սպասում է բալկանացումը

Դրան կարող է հանգեցնել իսրայելա-պաղեստինյան հաշտությունը: Նման պատահարն իրական է, գտնում են պաղեստինցիներից և իսրայելցիներից շատերը: Ռաբինի և Արաֆաթի կողմից ստորագրված համաձայնությունը Գազայի հատվածին և Երիքով քաղաքին վարչական ինքնավարություն տալու վերաբերյալ դիտվում է ոչ միանշանակ:

Իսրայելական աջերի ճամբարում խոսում են հրեական սիոնիստական նոր ընդդիմության մասին, որը պատրաստ է պայքարել կառավարության տարածքային զիջումների դեմ: Ընդդիմության ղեկավար, Լիկուդ բլոկի պարագլուխ Բենիամին Նաթանյահուն Կնեսետին կոչ արեց կանգնեցնել «ցնորամիտ գործընթացը», որը սպառնալիքի տակ է դնում Իսրայելի բուն գոյությունը, քանի որ Ռաբինը «ՊԱԿ-ը մոտեցնում է Երուսաղեմին և նրան թույլ է տալիս սկսել Իսրայելի աստիճանական ոչնչացումը»:

Նորաբնակների «մարտական շարքը» որոշել է ծավալել համազգային պայքար «ժողովրդին, սիոնիզմին և անվտանգությանը դավաճանելու գործընթացի դեմ»: Իսկ երկրի նախկին գլխավոր ռաբբի Շլոմո Գորենը, որը «ցնցված է Գազան ու Երիքովը ՊԱԿ-ին հանձնելուց», այն համոզմունքը հայտնեց, որ եթե այն տեղի ունենա, ապա բոլոր կողմերից շրջապատված Իսրայելին պատերազմ կհայտարարի:

Ծայրահեղ աջ շարժման ներկայացուցիչ Նոամ Ֆեդերմանը հայտարարեց, որ եթե կառավարությունը շարունակի ինքնավարության ծրագիրը, ապա կարող է վտանգվում է գլխավոր դերին զավթած տարածքներում: Նա հակված է եկել սկզբունքային երեք «ոչով». ոչ՝ խաղաղությանը, ոչ՝ փոխզիջմանը, ոչ՝ Պաղեստինի հողի վրա սկսվել նաև եղբայրասպան քաղաքացիական պատերազմը: Բանակում շատ սպաներ ղեկավարությանը մեղադրեցին «1967 թ. վերջում պատերազմի նվաճումների վատնման մեջ», պնդելով, որ ոչ ոք իրավունք չունի հողը տալ նրանց, ովքեր այդքան հրեական արյուն թափեցին:

Պաղեստինցիների միջավայրում կան մարդիկ, ովքեր ասում ունեն իրենց եղբայրների վրա, հատկապես ՊԱԿ-ի: Դա նախևառաջ Համաս կազմակերպությունն է, որը հա-հրեական դեսությանը: Միջին Արևելքում հանրահայտ Մոնտե-Կառլո ռադիոկայանին տված հարցազրույցում Համասի ղեկավարներից մեկը՝ Իբրահիմ Ղուշան, ասաց. «Մեր ժամանակներում մենք կփորձենք ձեռնարկել բոլոր միջոցները, որպեսզի չթույլատրենք Արաֆաթի մտադրությունների իրագործումը, և պատրաստ ենք այդ նպատակով գործի դնել ուզած միջոցները, նույնիսկ ուժայինը»:

Արաֆաթի մյուս գործընկերները արտահայտվեցին ոչ պակաս խոսուն: Պաղեստինի ազատագրման ժողովրդական ճակատի ղեկավար Ժորժ Հաբաշը պայմանագրի ստորագրումը անվանեց պաղեստինա-իսրայելական հակամարտության պատմության ամենամեծ խայտառակությունը: Իսկ մի այլ կազմակերպության ղեկավար Ահմեդ Ջիբրիլը Արաֆաթին խոստացավ եգիպտական հանգուցյալ նախագահ Սադաթի ճակատագիրը, որը դավադիրների կողմից գնդակահարվեց 1979 թ. Իսրայելի հետ խաղաղ համաձայնության ստորագրման համար: Լիբանանում պաղեստինյան փախստականների ճամբարների փախստականների՝ Արաֆաթի հակառակորդների և կողմնակիցների միջև յուրաքանչյուր պահին կարող են բռնկվել զինված ընդհարումներ...

Այս ամենը հանգեցնում է անորոշ մտորումների շրջանի մոտ ապագայի վերաբերյալ:

Հոռետեսները այսօր պնդում են, որ պատերազմը, ինչպես երբեք, մոտ է: Լավատեսները համոզված են, որ խաղաղությունն է մոտ...

«Լիտերատուրնայա գազետա»
29 սեպտեմբեր 1993

digitised by A.R.A.R.@

Լուրերի Հոսք

Ռուսաստանը Լոնդոնյան ակումբին կարող է վճարել 500 միլիոն դոլլար

Ռուսաստանը Լոնդոնյան ակումբի արեւմտյան կոմերցիոն բանկերի հետ օրերս կայացած բանակցություններում համաձայնեցրել է նախկին ԽՍՀՄ պարտքերի վերագրանցումը: Այդ մասին երկուշաբթի օրը Մոսկվայում կայացած մամուլի ասուլիսում հայտարարեց Ռուսաստանի փոխվարչապետ Ալեքսանդր Շոխինը: Նա նշեց, որ «սակայն չհաջողվեց ընդհանուր հայտարարի գալ որոշ իրավական հարցերի շուրջ»: Մասնավորապես Ռուսաստանը պետք է համոզի այն բանին, որ Լոնդոնյան ակումբը Ռուսաստանին վերաբերվի ինչպես մյուս վարկավորված պետություններին: Ռուսաստանը ներկա դրությամբ պատրաստ է Լոնդոնյան ակումբին վճարել 500 միլիոն դոլլար: «Եթե հոկտեմբերի 7-8-ի բանակցություններում վերջնական համաձայնություն ստորագրվեր, Ռուսաստանը կսկսեր վճարումը հոկտեմբերի 15-ից»: ԻՏ

Մոսկվայում աճուրդում կվաճառվի ԵՀ-ի մարդասիրական օգնությունը

Երեկ Մոսկվայում պետք է անցկացվեր սառեցված մսի աճուրդային վաճառք, որը Ռուսաստանի մայրաքաղաք է ուղարկվել Եվրահամայնքի կողմից որպես մարդասիրական օգնություն: Աճուրդից ստացված ամբողջ գումարը կփոխանցվի անապահով մոսկվացիների օգնության հիմնադրամին՝ այդպիսին է օգնությունը հատկացնող պետությունների պայմանը: Աճուրդի պետք է դրվեր 3,5 հազար տոննա տավարի միս: 1 կգ-ի նախնական գինը լինելու էր 800 ռուբլի: Այդ աճուրդի առանձնահատկությունն այն է, որ գնորդները հիմնականում լինելու են դպրոցական, ուսանողական եւ գործարանային ճաշարանները: ԻՏ

1994 թվից Բելառուսում տարադրամով առեւտուրը կարգելվի

Ամենայն հավանականությամբ 1994 թ. Բելառուսում կփակվեն այն խանութները, որոնք առեւտուր իրականացնում են կանխիկ տարադրամով, հայտարարեց ազգային բանկի վարչության նախագահի տեղակալ Վլադիմիր Սիդորովը: ԻՏ-ի հետ հարցազրույցում նա կարծիք հայտնեց, որ նոր տիպի ռուբլու գոտու ստեղծման հետ կապված այդ գործողությունը կլինի տրամաբանական, քանի որ վերջերս նման որոշում է ընդունել Ռուսաստանի կենտրոնական բանկը: Միաժամանակ Սիդորովը նշեց, որ նման հայտարարությունը պետք չէ դիտել որպես Բելառուսի ազգային բանկի պաշտոնական տեսակետ, քանի որ «այդ հարցով բանկի վարչությունը որոշում դեռեւս չի կայացրել»: ԻՏ

Ալեքսանդր Բելյաեւը դեմ է նախագահական ընտրություններին

Սանկտ Պետերբուրգի քաղխորհրդի նախագահ Ալեքսանդր Բելյաեւը կարծիք է հայտնել, որ Բորիս Ելցինը չպետք է համաձայնվի հունիսի 12-ին վաղաժամկետ նախագահական ընտրություններ անցկացնելու գաղափարին: «Ինչի համար է պետք ամեն տարի հաստատել իրավասությունները», ասել է նա երկուշաբթի օրը լրագրողների հետ հանդիպման ժամանակ, նկատի ունենալով ապրիլին անցկացված հանրաքվեն: Բելյաեւը կարծում է, քանի որ Ելցինն արդեն նշանակել է ընտրության ժամկետը, ապա իրավիճակը կարող է հարթել Դաշնային ժողովը, չեղյալ հայտարարելով նախագահի որոշումը: Կենտրոնական իշխանությունների եւ ծայրամասերի հարաբերությունները մեկնաբանելով, Բելյաեւն ասել է. «Երկիրն ապրում է կենտրոնից գնացող հրամանագրերով, որոշումներով եւ զանգերով, առանց հաշվի առնելու իրավիճակը տեղերում: Սակայն կենտրոնից եկող հրամաններով ամեն ինչ լուծել չի լինի: Դեպքերը, որոնք տեղի ունեցան միայն Մոսկվայում, ցույց տվեցին, թե կենտրոնական իշխանությունները որքան են հեռացած ծայրամասերից»: ԻՏ

Մշակույթ

Ֆելլինին հաղթահարեց հիվանդությունը

Իտալացի կինոբեմադրիչ Ֆեդերիկո Ֆելլինին կաթվածահար էր եղել, սակայն այժմ նրա առողջական վիճակն այլեւս վտանգ չի ներշնչում:

Բժիշկները հավաստիացնում են, որ նա օրեցօր ուժ է հավաքում, զբաղվում մարզադահլիճում, կարդում է, այցելուներ ընդունում:

«Դժվար է պատկերացնել, իսկ ես հույս չունեի դուրս գալ այս անախորժությունից», ասում է Ֆելլինին:

Բժիշկները գտնում են, որ բեկումը տեղի ունեցավ այն բանից հետո, երբ նա, լինելով անառողջ, մեկնեց Հռոմ, կնոջ՝ Ջուլիետա Մազինիի մոտ, որը նույնպես գտնվում էր հիվանդանոցում: Ո՞վ է իմանում, միգուցե վարպետը այն ժամանակ որոշել էր հրաժեշտ տալ իր սիրուհուն: Սակայն այդ հանդիպման արդյունքում, նշում է բուժող բժիշկը, նա ստացավ «հոգեբանական ցնցում» եւ ձգվեց դեպի կյանքը: Ջ. Մազինին այդ օրերին նույնպես իրեն ավելի լավ զգաց: Նա այժմ դուրս է գրվել հիվանդանոցից եւ մոտ օրերս կժամանի Ֆերարա, որտեղ վերականգնման կենտրոնում գտնվում է բեմադրիչը: Այսօր տագնապները հեռանում են: Ֆելլինին մնում է որպես մեծ կենսասեր: «Հիվանդանոցում նա սկսեց պայքարել հիվանդների իրավունքների համար, պատմում են բժիշկները: Այցելող բոլոր «իշխանություն ունեցողներին» նա դիմում էր բարելավել երկրում բուժսպասարկումը, հիվանդանոցներում ստեղծել աշխատանքային նոր տեղեր, մարդկանց բուժման հնարավորություն տրամադրել»:

«Տեսեք, որքան երիտասարդներ կան այստեղ, ասում է Ֆելլինին: Անհրաժեշտ է անել ամեն ինչ, որպեսզի նրանք վերադառնան լիարժեք կյանքին»: Վարպետը հայտարարեց, որ հիվանդանոցից դուրս գալու պես կստեղծի հեռուստատեսային հաղորդում մարդկանց տանջանքների եւ բժշկության մասին: «Հարկավոր է ապրել եւ աշխատել», կրկնում է նա: ■

Սուր Գրչով

Մտքերի սերնդափոխություն

❖ Ասա, որն է քո փորացավը, ես կասեմ, թե ինչ ես կերել:

❖ Երբ գարեջուրը կոնյակի գույն է ձեռք բերում, բարձրանում է ժողովրդի խմամակարդակը:

❖ Կնոջ շահագրգռվածությունն է, որ նրան զրկում է մեզ որդիականանման վերաբերմունքից դեպի նա:

❖ Աստված ի՞նչ անի, երբ վաճառողն աղոթում է, որ ապրանքը թանկ իրացնի, իսկ հաճախորդը, որ էժան գնի:

❖ Երբ ծխախոտը միակն է, որ կարելի է խնդրել առանց ամաչելու, ուրեմն նա ամենաանհրաժեշտն է:

❖ Աթեիզմն սկսվում է նաեւ այն տեղ, երբ մարդ չի հաշտվում այն բանի հետ, ինչ նրանց տվել է Աստված:

❖ Սատանան հատուկ ջանք է թափում, որ իր ստորադասյալները կրոնաքաղաքական ապաստան չխնդրեն աստծո մոտ:

❖ Ցավոք, եթե մահմեդականի համար բավական է կնոջ բաց երեսը, որպեսզի գայթակղվի, ապա հայ մահմեդականի համար հարկավոր են նաեւ նրա ոտքերի կիսամերկությունը եւ ծխելու ընդունակությունը:

❖ Կարեւորն այն չէ, թե մեզ որտեղ կթաղեն, այլ բան, թե որտեղից միսի հարություն առնես:

❖ Գների իջեցման լծակներից մեկը բենզինադուլ հայտարարելն է:

❖ Հանդիսատեսը հեքիաթային հրաշքներ է կատարում՝ բռնանալով ինքն իր վրա, որպեսզի վերջնականապես չհիասթափվի թատրոնից:

❖ Մենք ավելի հարուստ ենք, քան ամերիկացիները, որովհետեւ մեզ մոտ ծխախոտի մնացորդ չեն հավաքում փողոցից:

❖ Այն օրն էինք ընկել, որ արտիստի ժողովրդական լինելը որոշվում էր պետության կողմից:

Բոլորին սերնդակից՝
ՎԱՐՈՒԺԱՆ ՆԱԼԲԱՆԴՅԱՆ

ԱԶԳ - ՄԱՐԶԱԿԱՆ

ՀԵՏՆԱՊԱՀՆԵՐՆ ԷԼ ՀԱՐՑԵՐ ՈՒՆԵՆ ԼՈՒԾԵԼՈՒ

ՀՀ բարձրագույն խմբի
2-րդ առաջնություն
23-րդ տուր

«Շիրակ»—«Կանաչ»՝ 5-0
(Ա. Խաչատրյան, Հ. Ավետիսյան, Ա. Պետրոսյան, Հ. Թահմազյան, Ի. Շահնազարյան)

«Բանանց»—ՀԱՄ-ՖԻԱՄ՝ 2-0
(Ա. Աբազյան, Վ. Հովհաննիսյան)

«Երազանք»—«Ցեմենտ»՝ 0-3
(Ռ. Թումբարյան-2, Ն. Հովսյան)

«Իմպուլս»—«Կոտայք»՝ 1-2
(Կ. Մանուկյան «Իմպուլս», Ա. Չանազարյան, Գ. Մանուկյան «Կոտայք»)

«Նաիրիտ»—«Արարատ»՝ 0-3
(Տ. Գոտեյան 11 մ., Վ. Յաղմուրյան, Ա. Պետրոսյան)

Առաջատար խմբակը շարունակում է իր հաղթարշավը: Բայց հանգուցալուծումը մոտենում է, քանի որ եզրափակիչ տուրերում մրցելու են «Բանանցն» ու «Արարատը», «Շիրակն» ու «Արարատը», ՀԱԸՄ-ն ու «Բանանցը», «Շիրակն» ու «Բանանցը», ՀԱԸՄ-ն ու «Շիրակը»: Բացառված չէ, որ այս անգամ էլ 2 կամ նույնիսկ ավելի թիմեր փաստացի հավասար միավորներ եւ ֆեդերացիան կլինի հայտնի լրացուցիչ խաղ, կամ խաղեր անցկացնելու իր համար տհաճ փաստի առջեւ: Եթե աղյուսակի վերնամասում ամեն ինչ անփոփոխ է, ապա ստորին հատվածում «Իմպուլսի» նկատմամբ «Կոտայքի» անակնկալ հաղթանակը ծայր աստիճան սրեց պայքարը հետնապահների միջեւ: Ինչպես հայտնի է, բարձրագույն խմբին հրաժեշտ է տալու 2 թիմ, իսկ այդ վտանգը սպառնում է «Մալաթիա-Կիլիկիային», «Կոտայքին», «Քասախին», «Իմպուլսին», «Զվարթնոցին», ինչ-որ տեղ նույնիսկ «Կանաչին»: Այդ տեսակետից մեծ հետաքրքրություն են առաջացնում հաջորդ տուրում, հոկտեմբերի 15-ին կայանալիք «Կոտայք»—«Մալաթիա-Կիլիկիա» եւ «Զվարթնոց»—«Իմպուլս» հանդիպումները: Ուշագրավն այն է, որ վտանգավոր գոտում գտնվող թիմերի միջեւ հանդիպումների հիմնական մասն էլ կայանալու է առաջնության վերջնագծում: Այնպես որ, գլխավոր իրադարձությունները դեռ առջեւում են, որոնք խոստանում են առաջնության դիտարժան եւ հուզիչ վերջաբան: 6-րդ տեղի համար հետաքրքիր պայքարը հավանաբար կշարունակվի «Ցեմենտի» եւ «Երազանքի» միջեւ: Համենայն դեպս հերթական տուրում բարձրագույն խմբի նորեկն անձնական մրցավեճում 3-0 հաշվով կարեւոր հաղթանակ տարավ «Երազանքի» նկատմամբ:

Առաջնության 5 լավագույն ռմբարկուներն են.

Անդ. Հովսեփյան («Բանանց»)՝ 23
Գեղամ Հովհաննիսյան (ՀԱԸՄ)՝ 23
Աշոտ Բարսեղյան՝ 20
Վահե Յաղմուրյան («Արարատ»)՝ 18
Արա Եվդոկիմով («Վան»)՝ 18

ՀՀ առաջնության աղյուսակը հոկտեմբերի 13-ի դրությամբ

	Մ	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ
1. Արարատ	41	22	19	3	0	75-8
2. Բանանց	38	21	19	0	2	95-17
3. Շիրակ	36	21	18	0	3	79-15
4. ՀԱԸՄ	34	21	16	2	3	66-23
5. Վան	25	20	12	1	7	58-30
6. Ցեմենտ	22	22	9	4	9	34-41
7. Երազանք	21	22	9	3	10	35-46
8. ՀԱՄ-ՖԻԱՄ	19	20	9	1	10	41-33
9. Նաիրիտ	17	22	7	3	12	20-45
10. Կանաչ	16	22	7	2	13	27-59
11. Զվարթնոց	12	21	5	2	14	24-47
12. Իմպուլս	11	21	5	1	15	27-69
13. Քասախ	10	20	4	2	14	16-77
14. Կոտայք	9	22	4	1	17	29-67
15. Մ. Կ.	7	21	1	5	15	16-65

Աղյուսակի մեջ չի մտցված «Վան»-«Քասախ» հանդիպման արդյունքը (3-1), որը 5 րոպե շուտ է ավարտել մրցավար Պողոս Բաղյանը: Այդ հարցը ՀՀ ֆուտբոլի ֆեդերացիայի կարգապահական կոմիտեն կքննարկի այսօր: ■

Մինասյանն ու Անաստասյանը առաջատարների թվում

Սանկտ Պետերբուրգում տեղի ունեցող Չիգորինի հուշամրցաշարի օլիմպիական մեր հերոսներից Վլադիմիր Հակոբյանի, Արտաշես Մինասյանի, Աշոտ Անաստասյանի եւ Արշակ Պետրոսյանի համար հիանալի առիթ է նախապատրաստվելու հոկտեմբերի 22-ից նոյեմբերի 4-ը Շվեյցարիայի Լյուցեռն քաղաքում կայանալիք աշխարհի թիմային 3-րդ առաջնությանը:

9 տուրից բաղկացած շվեյցարական մրցակարգով մրցաշարի մասնակից շուրջ 50 շախմատիստների զգալի մասն անվանի գրոսմայստերներ են: Տեղի ունեցած 5 տուրից հետո 3,5-ական միավորով առաջատարների մեջ են ԽՍՀՄ վերջին չեմպիոն Արտաշես Մինասյանը եւ Աշոտ Անաստասյանը: Աշխարհի պատանիների եռակի չեմպիոն, միջազգային գրոսմայստեր Վլադիմիր Հակոբյանը վաստակել է 2,5 միավոր: Արշակ Պետրոսյանի արդյունքն է 2 միավոր:

Հայաստանի հավաքականի առաջատարներից մեկը, միջազգային գրոսմայստեր Սմբատ Լպուտյանն աշխարհի թիմային առաջնությանը նախապատրաստվում է անհատական ծրագրով եւ մասնավորապես Սոչիում ստուգողական մրցամարտ է անցկացնում գրոսմայստեր Եվգենի Սվեշնիկովի հետ:

Մեր ընտրանու առաջատար, միջազգային գրոսմայստեր Ռաֆայել Վահանյանը Շվեյցարիա կժամանի Գերմանիայից, որտեղ շարունակում է իր ելույթները: ■

Քունգ ֆուի Ֆրանսիայի հայ չեմպիոնը

Մարտարվեստների ձեւերը գնալով այնքան են տարածվում, որ նույնիսկ հնարավոր չէ հետեւել թեկուզ միայն նրանց անուններին:

Քունգ ֆու, ո՞վ գիտի այս մարզաձեւը, որն իր մեջ ընդգրկում է 18 ձեւի (մարտամիջոց) օգտագործում:

Պարզվում է, որ այն ոչ միայն տարածված է շատ երկրներում, այլեւ անցկացվում են քունգ ֆուի աշխարհի եւ Եվրոպայի առաջնություններ: Ուշագրավն այն է, որ առանձնահատուկ մարզաձեւով հետաքրքրվում են մեր հայրենակիցները: Կան նաեւ հաջողություններ: Այսպես, 23-ամյա Քրիստափոր Թոփալյանը 1988, 1989 եւ 1990 թթ. նվաճել է Ֆրանսիայի չեմպիոնի կոչումը, իսկ այս տարի Եվրոպայի առաջնությունում 33 մասնակիցների միջեւ գրավել 7-րդ տեղը:

Քրիստափորը 7 տարի է, ինչ հրապուրվում է այս մարտարվեստով: Մինչ այդ նա 5 տարի մարզվել է կարատեով: Մարզաձեւը տարածված է նաեւ Լիբանանի հայկական համայնքում:

«Քունգ ֆուն մարդուն ոչ միայն զորացնում է ֆիզիկապես, այլեւ ինքնավստահություն է ներշնչում եւ ինքնապաշտպանվելու կարողություն ներարկում: Այսինքն, մարդուն բուժում է թե՛ ֆիզիկապես եւ թե՛ հոգեպես: Երիտասարդներին այն վարժեցնում է նաեւ կարգապահության», ասում է Քրիստափոր Թոփալյանը:

Հայ չեմպիոնին մարզում է մարզաձեւի ճանաչված վարպետ Կարո Քեբաբջյանը: Քրիստափորն իր ուսուցչի հետ համատեղ նաեւ մարզչական աշխատանք է կատարում: Նրանք Փարիզում եւ քաղաքի արվարձաններում 4 պատանեկան եւ երիտասարդական խմբեր են պահում, որին մասնակցում են 5-ից 27 տարեկան շուրջ 60 անդամներ:

Քրիստափոր Թոփալյանի երազանքն է հաստատվել հայրենիքում եւ մարզել ու զորացնել հայ երիտասարդներին: ■

Դանիել Հեղթերը դատապարտում է ՈՒԵՖԱ-ին

Փարիզյան հանրահայտ մոդելյեր Դանիել Հեղթերը, որը նույնանուն միջազգային ընկերության նախագահն է, դատապարտել է Մարսելի թիմին որակազրկելու ՈՒԵՖԱ-ի որոշումը:

«Դա զարմանք առաջացնող արարք է, քանի որ ՈՒԵՖԱ-ն պետք է լսեր «Օլիմպիկի» ղեկավարներին, հետո որոշում կայացներ: Թիմի տնօրեն Բեռնար Տապին չխոստովանեց հանցանքը, չնայած մի շարք հավաստի ծանր մեղադրանքներ կային նրան դատապարտելու համար, բայց դատապարտել մի թիմ, մի քաղաք, մի նահանգ, բազմահազար մարզասերներ եւ խաղացողներ, ամենեւին ճիշտ չէ», ասել է Հեղթերը:

Այն հարցին, թե «Օլիմպիկը» կկարողանա՞ գոյատեւել, եթե Բեռնար Տապին հրաժարական տա, Դանիել Հեղթերը պատասխանեց. «Առանց Եվրոպայի խաղերի Մարսելի թիմի ապագան շատ դժվար կլինի: Պետք է, որ Տապին իր անձնական հաշիվներից «Օլիմպիկին» հատկացնի 100 միլիոն ֆրանկ, ինչը որ հեշտ չէ, բայց երբ Տապին խոշոր գումարներով վաճառի լավագույն խաղացողներին, ապա «Օլիմպիկն» իր ուժը կկորցնի եւ մեծապես կվտանգվեն առաջիկա հաջողությունների խոստումները»:

Դանիել Հեղթերի համաձայն, որոշ քաղաքական շրջանակներ օգտվելով առիթից ձգտում են Տապիի ժողովրդական եւ քաղաքական մահվան: «Տապին այնուամենայնիվ պետք է ասի ճշմարտությունը եւ խոստովանի, որ հանդիպել է «Վալանսիենի» նախկին գլխավոր մարզիչ Բորա Պրիմորակի հետ, այլ ոչ թե վկա բերի Ժակ Մելիի պես քաղաքական մի անձի, որպեսզի իրեն ծածկոց փաստեր տա», ասում է հանրահայտ մոդելյերը:

Դանիել Հեղթերը նախկինում նաեւ Փարիզի «Սեն Ժերմեն» թիմի նախագահն էր: 1978 թ. հունվարի 6-ին Ֆրանսիայի ֆուտբոլի ֆեդերացիան նրան զրկել էր այդ պաշտոնից դրամական մի մութ գործարքի համար, որը կատարվել էր «Սեն Ժերմենի» գանձարանում:

Ո՞վ է ասել, թե «Վալանսիեն»-«Օլիմպիկ» սկանդալը նոր խնդիր է:

Իր հերթին Բեռնար Տապին հայտարարել է, որ Եվրոպայի խաղերից զրկվելով Մարսելի թիմը զրկվեց նաեւ շուրջ 80 միլիոն ֆրանկ եկամուտից: Բայց արդեն որոշ ֆինանսական եւ քաղաքական հաստատություններ խոստացել են «Օլիմպիկին» օգնել 40 միլիոն ֆրանկով: Տապին հայտարարել է, որ մնացած 40 միլիոն ֆրանկն ինքը կվճարի: Մարսելի թիմի նախագահը նաեւ միտք հայտնեց կազմակերպել մի շարք ընկերական հանդիպումներ Եվրոպայի հանրաճանաչ «Նապոլի», «Ռոմա», «Ռեալ», «Պորտո», «Լիվերպուլ» թիմերի հետ:

ԳՐԻԳՈՐ ԱՄԻՐԶԱՅԱՆ
Վալանս, Ֆրանսիա

Բաժինը վարում է ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

ԾԱՌԱՅՈՒՄ ԵՆՔ ՁԵԶ

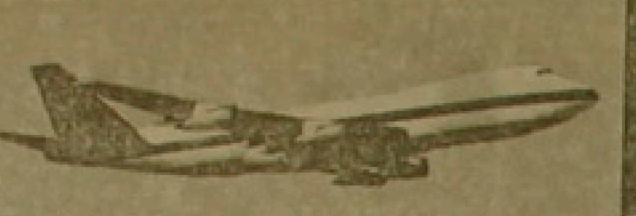

«Արարատ» ավիաընկերությունը հանդիսանալով «Հայկական Ավիաուղիներ» ավիաընկերության ղեկավարման դուստր ձեռնարկություն, կատարում է կանոնավոր չվերթներ Երեւանից («Էրեբունի» օդանավակայան)

ՍՈՉԻ, ՍՏԱՎՐՈՊՈԼ, ՎԼԱԴԻԿԱՎԿԱԶ, ՄԱԽԱՉԿԱԼԱ, ԲԱԹՈՒՄ, ՆԱԼՉԻԿ, ԳՐՈԶՆԻ երթուղիներով, ինչպես նաեւ հետադարձ:

Դուք կարող եք պատվիրել չվերթ «Յակ-40» ինքնաթիռի սրահային տարբերակով ԱՊՀ երկրներ եւ արտասահման, ինչպես նաեւ իրականացնել բեռների տեղափոխում «Ան-32» ինքնաթիռով ԱՊՀ ցանկացած քաղաք: Մենք ընդունում ենք անհատներից եւ ձեռնարկություններից բարեկարգ 50 տեղանոց «Ան-24» ինքնաթիռով մարդատար եւ տուրիստական չվերթների կատարման պատվերներ:

«Արարատ» ավիաընկերության «Մի-8» ուղղաթիռները կօգնեն Ձեզ՝ ուղեւորների եւ ուղեբեռների, փոստի տեղափոխման հարցերում, բնակչությանը բուժօգնություն հասցնելու, ավտոմայրուղիների, ջրանցքների, գետերի, գազամուղների, բարձր լարման գծերի հետազոտման եւ պարեկավորման աշխատանքներում, երկրաբանական-հետախուզական եւ արեւալուսանկարների սպասարկման, Հայաստանի տարածքում էքսկուրսիոն թռիչքների կազմակերպման գործում:

Հասցեն՝ Երեւան, Արշակունյաց 135, հեռախոս 486941, 484761, ֆաքս 448987

ԱՐԱՐԱՏ ԱՎԻԱԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ս. ՏԱԹԵՎԻԿ

«Ս. ՏԱԹԵՎԻԿ» ԻՆՎԵՍՏԻՑԻՈՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ՁԵԶ ՀԱՄԱՐ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ Է ԸՆՁԵՌՈՒՄ ՆԵՐԴՆԵԼ ԳՈՒՄԱՐՆԵՐ ՄԵՐ ԾՐԱԳՐԵՐՈՒՄ: ԻՐ ԱՎԱՆԴԱՏՈՒՆԵՐԻՆ «Ս. ՏԱԹԵՎԻԿԸ» ԱՌԱՋԱՐԿՈՒՄ Է ՑԱԾՐ ԳՆԵՐՈՎ ՄԱՆԴԱՄԹԵՐՔ, ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐԱԿԱՆ ՄԹԵՐՔՆԵՐ:

Ս. ՏԱԹԵՎԻԿԸ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՈՒՄ Է ԱՎԱՆԴՆԵՐԻ ԴԵՊՔՈՒՄ

3 ամիս-60 տոկոս
4 ամիս-80 տոկոս
6 ամիս-180 տոկոս
9 ամիս-250 տոկոս
12 ամիս-400 տոկոս
1 տարուց ավելի-500 տոկոս

ԱՎԱՆԴՆԵՐՆ ԱՊԱՀՈՎՎՈՒՄ ԵՆ ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔՈՎ ԵՎ ՏԱՐԱԴՐԱՄՈՎ:

Հեռ. 50-20-70

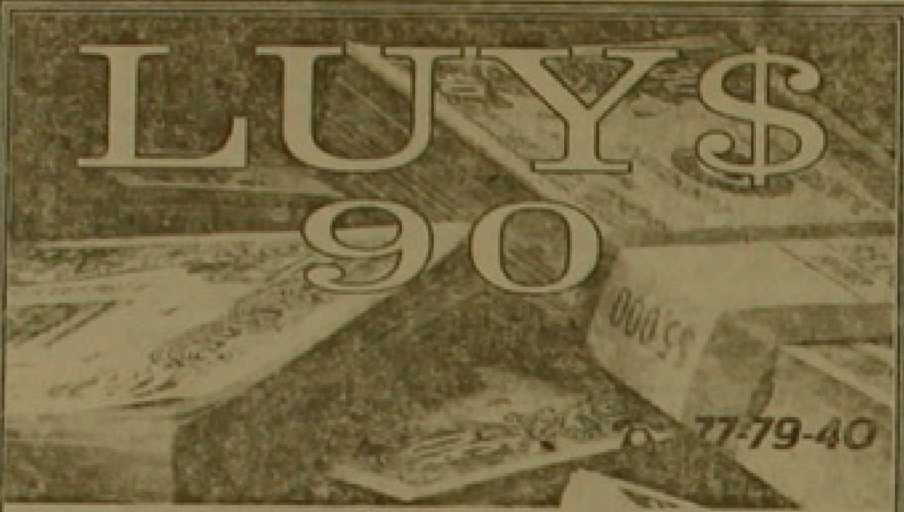

«ԼՈՒՅՍ-90» կոմիսիոն-գրավատունը

Գնում է բնակարան Երեւանում

Գնում եւ վաճառում է ոսկեղեն կանխիկ դրամով

Տոկոսով է $ US օրական 0,7%, ամիսը՝ 21%

Գրավի դիմաց վճարում է կանխիկ դրամ օրական 1%:

Գրավատունը գրավ է վերցնում ոսկյա իրեր եւ տարադրամ:

Աշխատում է ամեն օր, ժամը 11–16-ը, հանգստյան օրը կիրակի:

ԵՐԵՎԱՆ, ՍԵԲԱՍՏԻԱՅԻ 70, ՄԱԼԱԹԻԱ, ՏՐԱՄՎԱՅԻ ՎԵՐՋԻՆ ԿԱՆԳԱՌ

IMAC

ՀԱՅ-ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՀԱՄԱՏԵՂ ՖԻՐՄԱՆ

«ԻՄԱԿ»-Ը ԱՌԱՋԱՐԿՈՒՄ Է.

Բեռների տեղափոխում «ԻԼ-76» ինքնաթիռներով «Զվարթնոց» օդանավակայանից Երեւան-Ստավրոպոլ երթուղով: Ըստ պահանջի ձեր բեռները կտեղափոխվեն ԱՊՀ ցանկացած վայր: Ուղեվարձի գինը 1 կգ քաշի համար եւ վճարման ձեւը՝ պայմանագրային:

«ԻՄԱԿ»-Ը ԸՆԴՈՒՆՈՒՄ Է.

Արդյունաբերական ապրանքների իրացման պատվերներ ԱՊՀ ցանկացած երկրում:

«ԻՄԱԿ»-Ը ԱՊԱՀՈՎՈՒՄ Է.

Պահեստավորման եւ պահակային ծառայություններ Ստավրոպոլում եւ ավտոտրանսպորտով ընդունված գներից 30 տոկոս էժան բեռների տեղափոխում Ստավրոպոլից ԱՊՀ ցանկացած վայր:

Ուղեւորների համար ուղերթներ «Էրեբունի» օդանավակայանից՝ ՎՈԼԳՈԳՐԱԴ, ՍՏԱՎՐՈՊՈԼ, ԱՍՏՐԱԽԱՆ եւ հետադարձ:

«ԻՄԱԿ»-Ը ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄ Է.

Նախնական պատվերներով ուղեւորների եւ բեռների ինքնաթիռներով տեղափոխում ԱՊՀ ցանկացած երկիր եւ երկարատեւ համագործակցության հիման վրա՝ արտասահման:

«ԻՄԱԿ»-Ը ԻՐԱՑՆՈՒՄ Է.

Սննդամթերք, նաեւ ընդունում է դրանց ձեռքբերման նախնական պատվերներ եւ ներմուծում է Հայաստան՝ մեկ շաբաթում:

«ԻՄԱԿ»-ը Երեւանի պահեստներում մշտապես ունի ապրանքների լայն տեսականի, եւ իրականացնում է մեծածախ եւ ապրանքափոխանակման գործարքներ:

375009, Երեւան, Իսահակյանի փ. 28, 3-րդ հարկ

Հեռ. 52-97-40, 52-99-83
Ֆաքս 56-15-48

ՆՈՅ

«ՆՈՅ» ԿՈՄԵՐՑԻՈՆ ԲԱՆԿ

Ներդրած Ձեր ավանդների ՇԱՀՈՒՅԹՆԵՐԸ ԼԱՎԱԳՈՒՅՆՆ են, քանի որ դրանք իրական են ու մանրակրկիտ հաշվարկված բարձրակարգ մասնագետների կողմից:

«Աձի» հյուրանոց 507, 514 սենյակներ հեռ 59-45-14, 56-49-30

Չեխովի-23, հեռ 46-25-27 Հանրապետության 67 հեռ 56-51-07

Աշխատանքային ժամեր՝ ամեն օր 10:00-16:00
Բացի շաբաթ եւ կիրակի օրերից:

ՍԱՄՎԵԼ 90

«ՍԱՄՎԵԼ 90» կոոպերատիվը ընդունում է տպագրական եւ կազմարարական պատվերներ

- գրասենյակային գիրք
- կասսային գիրք եւ այլն

Վճարը փոխանցումով եւ կանխիկ:

Հեռախոս 248113,
Հասցեն՝ Երեւան, Չափարիձե 68

ԱԲԻՏՈՒՐԻԵՆՏ

«Աբիտուրիենտ» կրթօջախը կազմակերպում է դասընթացներ 1994 թ. բուհերում ընդունելության համար, մաթեմատիկա, ֆիզիկա, քիմիա, կենսաբանություն, հայոց լեզու, հայ գրականություն, հայ ժողովրդի պատմություն, անգլերեն լեզու եւ ֆրանսերեն լեզու առարկաներից:

Դասընթացները վճարովի են: Մեկ առարկայի համար 30000 ռ. կանխիկ կամ 40000 ռ. փոխանցումով:

Դասերի սկիզբը հոկտեմբերի 18-ից: Պարապմունքները տեղի կունենան Խորհրդային շրջանի թիվ 139 եւ Արաբկիրի շրջանի Րաֆֆու անվան թիվ 36 դպրոցներում:

Դիմումները ընդունվում են վերոհիշյալ դպրոցներում ամեն օր, ժամը 14.00 մինչեւ 19.00, բացի կիրակի օրերից:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել 64-80-92, 63-08-01 եւ 61-06-45 հեռախոսահամարներով:

ԵՎԱ

«Եվա» ուսումնական կենտրոնը կատարում է հերթական ընդունելությունը հետեւյալ մասնագիտություններով.

- օպերատորական գործ, ծրագրավորման լեզուների եւ փաթեթների ուսուցում IBM PC համակարգիչների վրա,
- հաշվապահություն եւ համակարգիչների կիրառում հաշվապահության մեջ,
- անգլերեն լեզու (ուսուցում արագացված կամ ավանդական մեթոդով)
- կոսմետիկա եւ էպիլյացիա,
- մերսում:

Դասընթացները վճարովի են, 1-3 ամիս տեւողությամբ: Շրջանավարտները կստանան վկայականներ հայերեն, ռուսերեն, անգլերեն լեզուներով: Ընդունելությունը՝ ամեն օր (բացի կիրակիից, ժամը 11.00-17.00-ը): Հասցեն՝ Սարյան 4:

Հեռ.՝ 58-21-22

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ

Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635

Խմբագիր
ՀԱԳՈՒՏ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ / 581841

Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863

Apple® Macintosh®
համակարգչային սարքածը
«Ազգ» թերթի

Azg
armenian daily

Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635

47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Ստորագրված է տպագրության՝ 12. 10. 1993

digitised by A.R.A.R.@